Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 121 (20. 388) • 1989 йил 24 май, чоршанба • Баҳоси 3 тийин.

25 МАЙДА МОСКВАДА СССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ СЪЕЗДИ ОЧИЛАДИ

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1989 йил 22 май куни КПСС Марказий Комитетининг Пленуми бўлиб ўтди. Пленум СССР халқ депутатларининг съездини ўтказиш билан боғлиқ бўлган масалаларни кўриб чиқди.

Шу масалалар юзасидан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев доклад қилди.

Пленумда КПСС Тюмень область комитетининг биринчи секретари Г. П. Богомяков, КПСС Липецк область комитетининг биринчи секретари Ю. А. Манаенков, Украина Компартияси Львов область комитетининг биринчи секретари Я. П. Погребняк, КПСС Шимолий Осетия область комитетининг биринчи секретари А. С. Дзасохов, СССР Давлат қурилиш комитети раисининг биринчи ўринбосари — СССР министри Б. Н. Ельцин, СССР Фанлар академиясининг вице-президенти, М. В. Ломоносов номидаги Москва Давлат университетининг ректори А. А. Логунов, Озарбайжон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А.-Р. Х. Везиров, КПСС Иркутск область комитетининг биринчи секретари В. И. Потапов, Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Қ. Маҳкамов, ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари В. И. Мироненко, СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари В. В. Карпов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов, КПСС Краснодар ўлка комитетининг биринчи секретари И. Қ. Полозков, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Г. В. Колбин, Литва Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А.-М. Қ. Бразаускас, СССР Радио саноати министрлиги радиоприборсозлик илмий-тадқиқот институтининг бош конструктори А. Г. Басистов, КПСС Марказий Комитети халқаро бўлимининг мудири В. М. Фалин, Белоруссия Компартияси Минск область комитетининг биринчи секретари А. А. Малофеев, СССРнинг Буюк Британиядаги фавқулодда ва мухтор элчиси Л. М. Замятин, КПСС Ульяновск область комитетининг биринчи секретари Ю. Г. Самсонов, КПСС Омск область комитетининг биринчи секретари Е. Д. Похитайло, Арманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари С. Г. Арутюнян, Қозоғистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Назарбоев, Украина ССР Министрлар Советининг Раиси В. А. Масол, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги партия контроли комитетининг аъзоси А. П. Думачев, КПСС Якутия область комитетининг биринчи секретари Ю. Н. Прокопьев, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков, СССР Фанлар академиясининг вице-президенти, СССР Фанлар академияси Сибирь бўлимининг раиси В. А. Коптюг, СССР Қора металлургия министри С. В. Колпаков, СССР Фанлар академиясининг вице-президенти, И. В. Курчатов номидаги атом энергияси институтининг директори Е. П. Велихов, СССР газ саноати министри В. С. Черномирдин, СССР кўмир саноати министри М. И. Шчадов, СССР Гидрометеорология ва табиий муҳитни контрол қилиш давлат комитетининг раиси Ю. А. Израэль, СССРнинг Руминия Социалистик Республикасидаги элчихонаси иқтисодий масалалар бўйича маслаҳатчиси В. Г. Бойко сўзга чиқдилар.

Пленум КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачевни СССР Олий Советининг Раиси лавозимига сайлашни тавсия этди.

Пленум муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

Пленум якунида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев нутқ сўзлади.

Пленумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Е. К. Лигачевнинг аризаси эълон қилинди (ариза матбуотда эълон қилинади). Пленум Е. Қ. Лигачевнинг аризасида ўртага қўйилган масалалар СССР Прокуратураси томонидан кўриб чиқилаётганини инобатга олди, унинг натижалари маълум қилинади.

Шу билан КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини тугаллади.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ МАЖЛИСИ

23 май куни КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. С. Горбачев раислигида СССР Олий Совети Президиумининг мажлиси бўлди.

СССР Олий Советининг топшириғига мувофиқ СССР халқ депутатлари съезди мажлисларига тайёргарликни ташкил этиш билан боғлиқ масалалар кўриб чиқилди. СССР халқ депутатларидан тушган таклифларни эътиборга олиб ишлаб чиқилган бир қанча ҳужжатлар съезднинг ва сайланадиган СССР Олий Советининг муҳокамасига тақдим этилади.

(ТАСС).

ТЕМИР ЙЎЛЛАР КОНГРЕССЛАРИ ХАЛҚАРО УЮШМАСИ ВА ХАЛҚАРО ТЕМИР ЙЎЛЛАР ИТТИФОҚИНИНГ XXV КОНГРЕССИГА

Темир йўллар Конгресслари халқаро уюшмаси ва халқаро темир йўллар иттифоқи XXV конгресси қатнашчилари ва меҳмонларини самимий қутлайман.

Ҳозирги дунёда темир йўллар турлича айирбошлашларни, халқаро савдо ва амалий ҳамкорликни кенгайтиришда муҳим омилдир. Шундай қилиб, улар мамлакатлар ва халқларни яқинлаштиришда, халқаро ҳамжамиятни жипслаштиришда жуда катта ўрин тутмоқда.

Техника тараққиёти туфайли ана шу анъанавий тармоқ олдида янги имкониятлар очилмоқда, бундай тараққиёт темир йўлларнинг янгиланишига ёрдам бермоқда ва айни вақтда унинг олдига янги вазифалар қўймоқда. Барча мамлакатлар темир йўллар ходимларининг кенг кўламда тажрибани баҳам кўриши ва мустаҳкам ҳамкорлиги бу вазифаларни бажаришга ёрдам беради. Бутун совет халқи билан биргаликда Совет Иттифоқи ҳаёти барча соҳаларини қайта қуриш ва янгилаш вазифаларини амалга оширишда иштирок этаётган совет темирйўлчилари ҳам шунга интилмоқдалар.

Темир йўллар раҳбарлари, кўп мамлакатлардан келган таниқли олимлар ва мутахассисларнинг Москва шаҳрида бўлаётган учрашуви XXI аср бўсағасида темир йўллар тараққиёти ва уни такомиллаштириш концепцияси ва янги ғояларини ҳар томонлама муҳокама қилиш имконини беради ҳамда темир йўл транспорти соҳасида халқаро илмий-техникавий ва иқтисодий ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга кўмаклашади.

Халқаро темир йўллар конгресси барча иштирокчилари ва меҳмонларининг самарали ишлашлари тарафдориман ва уларга янги муваффақиятлар тилайман.

Н. РИЖКОВ
СССР Министрлар Советининг Раиси.

ФИНН-УГОР ТИЛЛАРИДА ИЖОД ҚИЛУВЧИ ЁЗУВЧИЛАРНИНГ БИРИНЧИ ХАЛҚАРО УЧРАШУВИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Финн-угор тилларида ижод қилувчи ёзувчиларнинг Йошкар-Олада «Ёзувчилар тинчлик, тараққиёт ва миллатлараро муносабатларни мустаҳкамлаш учун курашда» шиори остида очилган биринчи халқаро учрашуви қатнашчиларини табриклайман.

Турли мамлакатлар маданият арбоблари ижодий алоқаларининг кенгайиши — давримизнинг сайёрадаги барча кишилар учун хавфсизроқ ва тағин ҳам оқилона келажагига умид бахш этувчи муҳим белгисидир.

Сизлар ижод қилаётган тилларнинг умумий илдизи узоқ асрларга бориб тақалади. Жаҳон сиёсатидаги ижобий жараёнлар, ҳаётнинг барча соҳаларида халқаро ҳамкорлик қилиш муддаоларининг мустаҳкамланганлигигина сизларнинг учрашувингизни ўтказишга имконият яратди.

Бу учрашув мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасидаги дўстлик ва ҳамжиҳатликнинг яна бир яхши намунаси бўлиб қолади, тинчлик ва тараққиёт учун, халқаро муносабатларда янги тафаккур учун умумий курашда ёзувчилар сўзининг обрў-эътиборини тағин ҳам юқори кўтаришга ёрдам беради, деб умид қиламан. Сизларга муваффақиятли ва самарали ишлашни тилайман.

Н. РИЖКОВ
СССР Министрлар Советининг Раиси.

МОСКВА. СССР халқ депутатлари съездида. Суратда: ўзбекистонлик халқ депутатлари (чапдан ўнгга) Қашқадарёдан пахтачилик бригадаси бошлиғи Раъно Жонқувватова, генерал-лейтенант Владимир Шканакин, Қашқадарёдан боғдорчилик бригадаси бошлиғи Мукар Тўраева, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси вице-президенти Эркин Юсупов, шаҳрисабзлик врач Фотима Бадалбоева ва Туркистон ҳарбий округи «Фрунзевец» газетаси мухбири Владимир Золотухин.

С. ВЕЛИЧКИН сурати. (ТАСС).

МОСКВА, СЪЕЗД АРАФАСИДА

ЎзТАГ махсус мухбирлари С. ФЕНЮТИН ва И. ХИСОМОВ хабар берадилар:

СССР халқ депутатларининг бўлажак съезди — олдиндан ва бехато айтиш мумкин бўлган камдан-кам тарихий воқеалардан биридир. Совет халқининг 2250 вакили олдида чинакам тўла ҳокимиятли парламентни тузиш вазифаси турибди. Аслида бу мамлакатда ҳуқуқ ва қонун жамиятини тузишга биринчи реал уриниш бўлади. Съезд программаси олдиндан тузиб қўйилмаганлиги ғайриодатий кўринади. Жамиятнинг энг муҳим муаммоларига доир қарорларни олдиндан айтиш қийин. Ҳар бир депутат сайловолди кампаниясида баён этган ўз программасига эга бўлади. Аммо шундай муаммолар ҳам борки, уларни ҳал этиш учун ягона фронт бўлиб кураш олиб бориш яхшироқдир. Кеча ўзбекистонлик депутатлар (съездда 108 вакил қатнашади) республиканинг СССР Министрлар Совети ҳузуридаги доимий ваколатхонасида тўпландилар.

Учрашувда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов нутқ сўзлади.

Республика Министрлар Советининг Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров депутатларни Ўзбекистоннинг иқтисодий аҳволи, уни соғломлаштириш режалари билан таништирди. Депутатларнинг ҳар бири ана шу лойиҳаларнинг барча жиҳатларини қабул қилдилар, деб бўлмайди. Аммо энг муҳими лойиҳалар қўллаб-қувватланди. Булар— регионал хўжалик ҳисоби сари изчил ҳаракат қилиш, қишлоқ хўжалик маҳсулоти харид нархларини мақбул тарзга келтириш, қайта ишлаш тармоқларини жадал ривожлантириш, социал масалаларга эътиборни оширишдир.

Ўзбекистон делегацияси жойлашган «Россия» меҳмонхонаси Кремлнинг Спасск дарвозасидан унча узоқ эмас. Ҳар бир делегат-депутат дастлаб рўйхатдан ўтиш учун Георгий залига келади. Залда амалий вазият ҳукмрон. Ёнма-ён ахборот хизматлари жойлашган, бу ерда кўпгина идоралар, матбуот марказининг вакилларини кўриш мумкин. Демак, депутатлар рўйхатдан ўтишлари биланоқ ишга киришишлари мумкин.

— Сиз съезддан нималар кутяпсиз, биринчи навбатда қандай масалаларни ҳал этиш зарур — биз ўз ҳамкасбимиз, ҳарбий журналист ва 599-Тошкент-Куйбишев территориал округидан халқ депутати Владимир Золотухинга ана шу савол билан мурожаат қиламиз.

— Бундай масалалар жуда кўп, лекин уларнинг ҳаммасини биз халқ депутатларининг статусини белгилаб олганимиздан кейингина ҳал этишимиз мумкин. Ҳамма нарсани ўз жойига қўйиш лозим: депутатлар ҳокимиятни амалга оширадилар, аппарат эса уларнинг қарорларини бажаради, бунинг акси бўлиши мумкин эмас. Бу хусусда батафсил ва аниқ-равшан қонун керак. Мен Олий Советни сайлаш тарафдори эмасман. Аммо Олий Совет барибир тузилар экан, у ҳолда истисносиз барча депутатларга жуда муҳим қарорлар қабул этилиши чоғида овоз беришда қатнашиш ҳуқуқини бериш керак. Мен съездда мана шуларнинг ҳаммаси тўғрисида гапирмоқчиман.

Бутуниттифоқ «Билим» жамиятидан халқ депутати, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти Эркин Юсупов ҳам сўзга чиқиш учун ёзилиб қўйди. У мамлакатнинг барча регионларида ҳозир ўткирлашиб қолган миллатлараро муносабатларга доир муаммолар ҳақида гапириш ниятидадир.

— Ўтган нарсаларни танқид қилавериш етар, деб ҳисоблайман. Биз яқин вақтлардаги суиистеъмолчиликлар тўғрисида жуда кўп гапиряпмиз. Бу ҳеч қандай наф бермайди, аммо республика меҳнаткашларига доғ туширади. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларини жамоатчилик назорати, депутатлар, партия назорати остига қўйиш лозим. Биз республика, регионал хўжалик ҳисоби ғоясини қўллаб-қувватлаймиз. Бу ғоя кўрсатмалар берилишини кутиб турмай, балки ўйлашга, излашга мажбур қилади. Лекин бу ишни босқичма-босқич амалга ошириш керак. Айтайлик, ҳозир Ўзбекистонда ярим мингтадан зиёд норентабель корхона бор. Шу корхоналарни ёпиб қўйиш керак, бироқ жуда кўп ишсизлар пайдо бўлиб қолади-ку. Бунга йўл қўйиш мумкин эмас. Яна шуни ҳам ёдда тутиш керакки, СССР хўжалиги — ягона механизмдир. Республикаларнинг хўжалик ҳисоби қўшниларга, бошқа регионларга зиён етказмаслиги лозим.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Республикада қишлоқ оилавий хўжаликларини ривожлантириш тўғрисида

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг агросаноат комплекси масалалари билан шуғулланувчи комиссияси республикада озиқ-овқат муаммосини ҳал этишни жадаллаштириш масаласини ўрганиб чиқди.

Партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари жамоат секторида қишлоқ хўжалик маҳсулотини кўпайтириш тадбирларини амалга ошира бориб, колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, хизматчилари ва бошқа гражданларнинг шахсий ёрдамчи хўжаликларини ривожлантиришга кўпроқ эътибор берадиган бўлиб қолдилар. Қишлоқ меҳнаткашларига бузоқлар, чўчқа болалари, қўзи ва улоқлар, паррандалар, ем-хашак сотиш анча кўпайди.

Комиссия берилаётган ёрдам натижасида гражданлар хонадонларида қорамоллар, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш кўпаяётганини, ердан юксак самара билан фойдаланилаётганини таъкидлайди. Оилавий хўжаликларда гектар бошига деярли 12 минг сўмлик маҳсулот етиштирилмоқда. Бу жамоат секторидагига қараганда олти баравар кўпдир. 203 минг гектар (барча экинзорларнинг 4,2 проценти) экинзор ва кўп йиллик экинларга эга бўлган шахсий ёрдамчи хўжаликлар 2,4 миллиард сўмлик маҳсулот (республика қишлоқ хўжалигидаги бутун ялпи маҳсулотнинг 39 проценти) етиштирмоқдалар.

Бироқ шахсий ёрдамчи хўжаликларда озиқ-овқат маҳсулоти етиштиришни кўпайтириш имкониятларидан ҳали тўла-тўкис фойдаланилмаяпти, озиқ-овқат ресурсларини кўпайтиришда ва меҳнатга яроқли аҳолининг иш билан банд бўлмаган қисмидан янада тўлиқ фойдаланишда уларнинг ролига етарли баҳо берилмаяпти. Республикада оилавий хўжаликни, заминда якка тартибдаги меҳнат фаолиятини ривожлантиришга имкони борича ҳисса қўшиши мумкин бўлган 600 мингдан ортиқ колхоз пенсионери, салкам 650 минг нафар кўп болали она бор. Айрим областларда гражданларнинг шахсий ёрдамчи хўжаликларида маҳсулот етиштириш камайиб бормоқда. Тошкент ва Андижон областларида картошка ва сабзавот, Сурхондарё, Қашқадарё ва Тошкент областларида тухум етиштириш камайди. Жамоат чорваси ем-хашак билан илмий асосланган эҳтиёждан 95 процент таъминланган бир пайтда, шахсий хўжаликлардаги чорва атиги 6,5 процент таъминланган.

Буларнинг ҳаммаси Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қишлоқда колхозчилар, ишчилар ва хизматчиларга томорқа участкалари ҳажмини чеклашни бекор қилиш тўғрисидаги қарори қониқарсиз бажарилаётганлиги билан боғлиқдир. Томорқа участкалари ҳамма жойда 0,11-0,12 гектар қишлоқ хўжалик экинзоридан ошмайди. Тошкент, Хоразм, Фарғона, Самарқанд, Наманган областларида бу кўрсаткич 0,06—0,08 гектарни ташкил этади. Республика министрликлари ва идораларига қишлоқ хўжалиги учун етарли миқдорда боғ-полиз инвентарлари ва кичик механизация воситаларини ишлаб чиқариш юклатилди. Ўзбекбирлашув аҳолидан ортиқча қишлоқ хўжалик маҳсулотини харид қилишни суст ривожлантирмоқда.

Маҳаллий партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, касаба союз ташкилотлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари аҳоли орасида ташкилотчилик ва тушунтириш ишларини суст олиб бормоқдалар, қишлоқдаги ҳар бир оила полизга эга бўлиб, ўз хўжалигида чорва ва парранда боқиши учун етарли даражада кўмаклашмаяптилар.

Марказий Комитетнинг агросаноат комплекси масалалари билан шуғулланувчи комиссияси колхозчилар ва совхоз ишчиларининг томорқа участкаларини анча кенгайтиришни, оилавий ижара, якка тартибдаги меҳнат фаолиятини ривожлантириш, фермер хўжаликларини ташкил этиш, уй-жойлар қуришни кенгайтириш учун ер ажратиб беришни мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қарор қилади:

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг агросаноат комплекси масалалари билан шуғулланувчи комиссиясининг республика колхозчилари ва совхоз ишчилари шахсий ёрдамчи хўжалиги ҳажмини ўрта ҳисобда икки баравар кўпайтириш тўғрисидаги таклифи маъқуллансин. Бу — қишлоқда озиқ-овқат маҳсулоти етиштиришни анча кўпайтириш ва якка тартибда уй-жой қурилишини кенгайтириш имконини беради.

Ҳамма жойда аҳолининг хоҳишига қараб ва келишилган шарт билан якка тартибдаги меҳнат фаолияти, оилавий ижара асосида озиқ-овқат маҳсулоти етказиб берадиган фермер хўжаликлар ташкил этиш учун колхоз ва совхозларнинг мева-сабзавот комплексидан ер участкалари ажратиб берилсин. Маҳсулот давлат буюртмаси миқдорида белгиланган тайёрлов нархида, ортиқча маҳсулот эса келишилган нархда сотиб олинсин.

Марказий Комитетнинг аграр бўлими, область, шаҳар, район партия комитетлари, Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларида, министрликлар ва идораларида ишлаётган коммунистлар қишлоқ оилавий хўжаликларини юритишни йўлга қўйишдаги мавжуд камчиликларни бартараф этишлари зарур. Деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва сотишни кўпайтиришда хўжаликлар ва қишлоқ меҳнаткашлари имкониятларидан янада тўлароқ фойдаланишдан колхозлар, совхозлар, шунингдек, матлубот кооперацияси ташкилотларининг манфаатдорлигини оширишга оид қўшимча тадбирлар кўрилсин. Озиқ-овқат маҳсулотларини кўпайтиришнинг барча резервларидан фойдаланиш муҳимлиги тўғрисида омма орасида зарур тушунтириш ишлари авж олдирилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумига халқ депутатлари маҳаллий Советлари озиқ-овқат масалалари билан шуғулланувчи комиссияларининг қишлоқ оилавий хўжаликларида қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришни кўпайтиришда қулай шарт-шароитни таъминлаш соҳасидаги фаолиятини кучайтириш таклиф этилди.

(Давоми учинчи бетда).

ОДАМЛАРНИ ВА ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛАЙЛИК

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети иккинчи секретари депутат В. П. Анишчев бошчилигидаги депутатлар группасининг 22 май куни Тошкентда бўлиб ўтган навбатдаги мажлисида учта долзарб масала кўриб чиқилди. Маълумки, ана шу группа Орол бўйидаги экология вазиятини яхшилаш тадбирлари қандай рўёбга чиқарилаётганини ва табиатни муҳофаза қилиш, одамлар саломатлигини зарарли антропоген таъсирлардан сақлаш билан боғлиқ бошқа муаммоларни контрол қилиб турибди.

Биринчи бўлиб минерал ўғит ишлаб чиқарадиган икки завод: Қўқон суперфосфат ва Янгиқўқон химия-заводлари раҳбарларининг ахбороти тингланди. Депутатларнинг ахборотларидан, хабардор мутахассисларнинг хулосаларидан, жамоатчиликнинг кўпдан-кўп маълумотларидан шу нарса равшан бўлдики, ана шу корхоналардан бирини бошқа соҳага ихтисослаштириш йўл қўйиб бўлмайдиган даражада чўзилиб кетди, иккинчи корхона лойиҳада қўпол хатоларга йўл қўйилган ҳолда қурилди. Ҳар иккала завод технологиядаги қўпол бузилишлар асосида ишлатилмоқда, бу эса ҳаво ва ер ости сувларини булғанишига, Фарғона водийсининг энг катта шаҳарларидан бирида касалликларнинг кўпайишига олиб келди. Ана шу заводларнинг раҳбарларига зарур бўлган тақдирда СССР Минерал ўғитлар ишлаб чиқариш министрлигига ёрдам сўраб мурожаат қилиб, бир ой муддат ичида заҳарли маҳсулот ишлаб чиқаришни тўхтатиш юзасидан қатъий чоралар кўриш программасини тайёрлаш тавсия этилди.

Қишлоқ хўжалигида пестицидлар ва дефолиантлардан фойдаланишни камайтиришга оид ишларда зарур қатъият кўрсатмаётган «Узсельхозхимия» бирлашмаси раҳбариятининг позицияси кескин танқид қилинди. Химизаторларга ҳам келгуси мажлисгача республика аҳолиси саломатлигини муҳофаза қилиш учун биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган бу ишда тартиб ўрнатиш юзасидан қатъий тадбирлар программасини тайёрлаш вазифаси топширилди.

Партия, совет ва ҳукумат органлари ўтказаётган «Экология—89» экспедицияси сафарбарлик группаларининг жойлардан таклиф этилган раҳбарлари республикада экология вазиятини тадқиқ этиш қандай бораётганлиги тўғрисида ахборот бердилар. Маҳаллий Советлар, партия ташкилотлари, корхоналар ва идораларнинг раҳбарлари экспедиция группаларига бутун чоралар билан кўмаклашишлари, уларга зарур транспорт, ахборот, ускуналар беришлари кераклиги таъкидланди. Группаларнинг фаолияти маҳаллий матбуотда, телевидение ва радио орқали кенг ёритилиши керак. «Экология—89» экспедицияси давом этмоқда.

Депутатлар группасининг мажлисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Ш. З. Камолхўжаев нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XIII пленуми

ҚАЙТА ҚУРИШНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК, ИШДА ТАШАББУСКОР БЎЛАЙЛИК

Доклад юзасидан музокаралар

Ўртоқ В. П. ХОМЯК нутқи

САРИОСИЁ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ

Ўртоқлар! КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми билан боғлиқ бўлган кўп масалалар ўзгачадир. Бугунги пленумимиздаги доклад ҳам ўзгача, ўз-ўзини танқид руҳидадир. Ҳамма нарса ниҳоятда холислик билан айтилди, жиддий таҳлил қилинди, бу эса биздан хулосалар чиқариб олишни ва партия комитетлари ишини жиддий яхшилашни талаб этади.

Марказий Комитет аъзолигига кандидат сифатида мен ҳам қайта қуришнинг бурилиш давридаги ишлар аҳволи учун ўзимга яраша жавобгарман. Қайта қуриш — бу, аввало, ҳар бир иш жойидаги конкрет натижалардир. Бу натижалардан эса ҳали кўнглимиз тўлмай турибди. Биз буни ўз нуқсонларимиз билан ҳам изоҳламоқдамиз, ҳозир эса, ишни қайта тузаётганимиз, хўжалик ҳисобини жорий этаётганимиз туфайли баъзан бу нуқсонлар яна ҳам кўпаймоқда.

Биз ҳамиша ҳам ҳаёт билан ҳамқадам бўлаётганимиз йўқ, ҳали ҳам аҳолининг барча табақалари билан партиявий йўсинда мулоқот қилишга ўрганиб олганимиз йўқ. Иш билан бир вақтда яшаш ва ҳаракат қилишни ўрганмоқдамиз. Район ва областимизнинг партия ташкилотлари, меҳнаткашлари ҳар бир одам, кимдандир паноҳ изламай ва юқоридан кўрсатмалар кутиб ўтирмай, ўз иш жойида, ўз коллективида мустақил тарзда қайта қуришни рўёбга чиқариши учун барча тадбирларни амалга оширмоқдалар. Аввало, хўжасизликка қарши курашда шундай қилинмоқда.

Озиқ-овқат программасига алоҳида аҳамият бермоқдамиз. Мева-сабзавот етиштиришни кўпайтиряпмиз, шу мақсадда ва истиқболни назарда тутиб, тоқча очиш ва 10 минг гектар ва бундан кўпроқ майдонда томчилатиб суғоришни жорий этиб, тоғ ёнбағирларидаги лалмикор ерларни ўзлаштириш чораларини кўрмоқдамиз.

«Томскнефть» бирлашмаси билан узоқ муддатга мўлжалланган бевосита иқтисодий алоқалар ўрнатдик ва теплицалар қуриш ҳамда ўзаро фойдали шартларда сибирликларга мева-сабзавот маҳсулотлари етказиб бериш тўғрисида шартнома туздик. Қурилаётган тадбирлар шу яқин орада озиқ-овқат муаммосининг ўткирлигини бир қадар бартараф этишга имкон беради.

Барча меҳнат коллективларини табиий офат оқибатларини бартараф этишга сафарбар қилдик. Барча муаммоларни одамларнинг ўзи, ўз иш жойларида, аввало, уюшқоқлик, иноқлик, интизом билан, сифатли ишлаш ва юқори меҳнат унумдорлиги билан ҳал этишларига уларни ишонтирмоқдамиз.

Рўй-рост айтадиган бўлсак, демократиялаш, ошкоралик туфайли кўпгина муҳим ҳодисаларга хос бўлган вазият вужудга келмоқда, бу ҳодисалар ишимизни жиддий тарзда мураккаблаштирмоқда, фикр-мулоҳаза юритиш учун, зарур хулосалар чиқариб олиш учун восита бўляпти.

Хуллас, ўтмишнинг оғир оқибатларига қайта қуриш давридаги анчагина янги муаммолар қўшилдики, буларни фаоллик билан ҳал этиш лозим. Аввало, қайта қуришнинг тўрт йили натижалари одамларни кўп жиҳатдан қаноатлантиргани йўқ, уларнинг орзулари ушалмаяпти, кўнгилдаги ўзгаришлар ҳозирча бўлгани йўқ. Одамлар нега энди шундай бўляпти, деб сўрашяпти. Бунга жавоб бериш жуда қийин. Ўзи ҳеч нарса ишлаб чиқармаётган, магазинлардан маҳсулот сотиб олиб, бундай маҳсулотларни базалардан ундириб келиб, айниқса умумий овқатланиш соҳасида бўлаётганидек, бу маҳсулотни бир неча баравар қимматга сотаётган кооперативлар очишдаги қинғир ишлар норозиликка сабаб бўлмоқда. Докладда бу ҳақда яхши айтилган. Биз ишни ўнглаб олиш учун барча чораларни кўрмоқдамиз. Лекин шундан кейин ҳам яна можароли вазиятлар юзага келмоқда.

Хўжалик ҳисобига оид кўп масалалар ҳам равшан эмас. Министрликлар ва идоралар, илгари бўлганидек ҳозир ҳам корхоналар фойдасидан 80 процентини ва бундан ҳам кўпроғини олмоқдалар, мазкур корхоналарга арзирли маблағ қолаётгани йўқ. Саноат товарларининг қимматлиги, жумладан оддий, арзон буюмларнинг савдода йўқлиги кишиларни ташвишлантирмоқда. Бу ўринда ҳам қайта қуриш ва хўжалик ҳисобини пеш қилмоқдалар, нимаики зарур бўлса, ўшани чиқарамиз, фойда керак, демоқдалар. Қиммат товарларни сотиб олишга кўпчиликнинг қурби етмайди-ку, ахир. Агар ана шундай ҳуқуқ фабрикалар, заводларга берилган экан, нега энди, колхозлар, совхозлар бундай ҳуқуқдан фойдаланмаслиги керак? Башарти биз ошкоралик ҳақида гапираётган эканмиз, пухта ўйланмаган қарорларни тузган кишиларни номини ҳам ошкор этишни сўраймиз. Хўжалик ҳисобининг ҳозирги формаси ишлаб чиқариш коллективларини бозор ва халқ хўжалиги эҳтиёжларини қондиришга йўналтирмайди, балки гуруҳларнинг худбинлигини, тор маҳкамачилик худбинлигини вужудга келтиради, жамоат ва коллектив манфаатлари ўртасидаги зиддиятларни кескинлаштиради.

Хўш, иқтисодчиларимиз, назариячилар, фан докторлари, академиклар қаерда ўзи? Марксизм-ленинизмни рад этаётган ўша капиталистлар ҳам Маркс ва Лениннинг назариясидан тўғри хулосалар чиқариб олдилар. Шу назариянинг ўзларига фойдали жиҳатларини ажойиб бир тарзда қўлладилар, ишчилар синфига ҳам ўзига яраша ёндашдилар, иш жойларида ҳам тартиб ўрнатдилар. Бизда эса аксинча бўлди: сўзда даъват этганимиз этган, амалда эса рад қилмоқдамиз. Марказлардаги ана шу группалар, иқтисодчилар ва бошқа олимлар, бизни ўзи қаёққа етаклашяпти, деб сўраб қўйиш жоиз бўлур эди. Ҳозир эса бутун масъулият қуйи бўғинлар зиммасига ортиб қўйилмоқда. Ростини айтадиган бўлсак, биз, ҳарқалай, ижрочилармиз-ку.

Баъзида телевидение орқали айрим кўрсатувларни кўриб-эшитганингда танг қоласан киши: яъни бир шарҳловчи, айниқса, шаҳар ва район партия комитетларининг биринчи секретарларини назарда тутиб, ўша ерда, яъни қуйида бюрократлар ўтирибди, деган фикрни айтди, буни қарангки, булар ҳузурига кириш, Бош секретарь ҳузурига киришдан кўра мушкулроқ эмиш. Бош секретарь хонасининг эшиги очиғу, бизнинг эшигимиз ёпиқ эканда, шу ҳам таққослаш бўлдими? Ўзимиз ўт-олов ичидамиз, бунинг устига ана шундай сафсата! Биз ҳаммамиз бир жону бир тан бўлиб, бир комплексга боғланганмиз-ку.

Районимизда ва областимизда меҳнаткашларни жуда таҳликага солиб турган яна бир жиддий муаммо бор, у ҳам бўлса Тожикистон алюминий заводининг заҳарли зарарли моддалари билан атроф-муҳит ва ҳавонинг булғанаётганидир. Бу қишлоқ хўжалиги ва одамларнинг саломатлигига катта зиён етказмоқда. Ана шундай зарарли таъсир зонаси кенгайиб бормоқда, одамлар буни соғлиқлари ёмонлашганидан сезиб турибдилар. Биз ҳозиргача кўрган чоралар, республика ҳукумати берган ёрдам етарли эмас. Иттифоқ ҳукуматининг аралашуви талаб этилади.

Ана шундай чиройли, дов-дарахтлар бурканган субтропик ўлкада, аҳоли зич жойлашган районда алюминий заводининг қурилишини юмшоқ қилиб айтганда, давлат нуқтаи назаридан ёндашув эмас. Одамлар айбдор кишиларнинг номини ошкор этишни, корхона қувватини қисқартириш чораларини кўрилишини ва келажакда эса завод ихтисослиги ўзгартирилишини ҳақли равишда талаб қилмоқдалар.

Мамлакат ва партиянинг келажаги тўғрисида апрель Пленумида тилга олинган ташвишлар хусусида ўз фикримни айтишга ижозат берсангиз.

Пленумда, жумладан, авж олиб бораётган демократия ва ошкоралик қайта қуришнинг ошкора ва хуфиёна душманларидан, советларга қарши ва социализмга қарши турли унсурлардан, ҳуқуқий жиҳатдан ишончли тарзда ҳимоя қилинишига муҳтожлик, деб ташвиш билан таъкидланди. КПССга ошкора қарши чиқаётган одамлар, шу жумладан чўнтагида партия билети бўлган шундай одамлар пайдо бўлиб қолди.

Ҳатто Москвада, Инқилобимиз бешиги бўлган Ленинградда совет ҳокимиятини ағдариб ташлашга чақираётган варақалар, плакатлар тарқатиш «одат» бўлиб қолди, ҳатто коммунистларни дорга осишга даъват ҳам қилишмоқда. КПСС Марказий Комитетининг Пленумида ана шундай таҳликали фикр-мулоҳазалар айтилди. Мен ва ҳамкасбларим ана шу ташвиш билан айтилган фикр-мулоҳазаларга қўшиламиз. Бу одамларни безовта қилиб, ташвишлантирибгина қолмай, уларнинг қаҳр-ғазабини ҳам қўзғатаётганлигини рўй-рост айтишимиз керак. Экстремист кучлар қайта қуриш ниқоби остида, маккорлик билан, ўзининг ҳақиқий башарасини яшириб, қайта қуришни барбод этиш, социализмни тугатиш учун барча ишларни қилмоқдалар — кўпчиликнинг фикри ана шундай. Докладда бу ҳақда жуда яхши айтилган, мен бундан астойдил хурсандман, бу бизни эзгу ишларга чорлайди, бу, ўртоқлар, ҳозирги кунимизнинг реалликларидир ва бу ўринда биз хилма-хил фикрлар айтиляпти-да, деб хотиржам бўла олмаймиз. Бундай ҳодисаларнинг фикрлар хилма хиллигига сира алоқаси йўқ. Бу борада шошилинч чоралар зарур. Ленинграддаги манфур «Демократик иттифоқ», Тошкентдаги «Бирлик», бошқа норасмий ташкилотлар бемаъни ғояларни, ҳатто программаларни тўқиб чиқармоқдалар. Улар чет эллардаги синфий душманларимизнинг орзу-ўйларини амалга ошириш учун қулай муҳитдирлар, ҳозирнинг ўзидаёқ ана шу синфий душманлар билан бевосита алоқалар ўрнатилганига оид мисоллар бор. Райкомлардан тортиб, умуман КПСС Марказий Комитетигача биз ҳаммамиз, айниқса, қайта қуришни идеология жиҳатдан таъминлашга жавобгар бўлган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари А. Н. Яковлев, В. А. Медведев узил-кесил чоралар кўришимиз керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси миллатлар ўртасига нифоқ солаётган «Бирлик»нинг ҳаракатларига сиёсий баҳо бериб тўғри иш қилди. Ана шу ҳужжатнинг моҳиятини барча меҳнат коллективларидаги жаъми меҳнаткашлар онгига етказиш Марказий Комитет аъзоларининг вазифасидир ва биз шундай қиламиз.

Одамлар билан учрашганимизда бизга кўпинча партиянинг обрўси ҳақида саволлар беришмоқда. Одамлар бутун партияни айблаш мумкин эмас, йўл қўйилган нуқсонлар учун ношуд раҳбарлар, ҳокимият тепасига чиқиб олишга муваффақ бўлган, айниб кетган ахлоқсиз шахслар айбдордирлар, дейишмоқда. Партиямизда соғлом кучлар ҳамиша бўлган, ҳозир ҳам бор ва бундан кейин ҳам бўлади. Ана шу соғлом кучлар қаҳр-ғазабга йўлиқмасликлари, бадарға қилинмасликлари, репрессияларга дучор этилмасликлари, айни куч-қувватга тўлган вақтларида умрлари хазон бўлмаслиги керак, бу кучлар ҳамиша ҳужумкор позицияларни эгаллашлари лозим — энди гап фақат ана шу хусусда бормоқда, дарҳақиқат, сталинизм даврида ленинча гвардиянинг фахри-ифтихори бўлган кишилар ҳалок бўлди, сталинизмдан кейин ҳам бу практика узоқ йиллар давом этди. Партия номига доғ тушди, бу доғни ювиш учун вақт керак бўлади, ҳалол одамларни худди ана шу ташвишлантирмоқда. Нопок кишилар эса жазодан чўчимоқдалар, улар бошларига тушадиган қора кунни нарироқ суришни истайдилар. Лекин биз, Марказий Комитет аъзолари, улар қандай йўл тутишаётгани, қандай усулларни «ихтиро этишаётгани»га бефарқ қарай олмаймиз. Фақат ошкоралик, фақат демократиялашгина ана шу қаршилик кўрсатиш механизмини бартараф эта олади, бошқа йўл йўқ. Аммо биз шуни ёдда тутишимиз керакки, шахсга узоқ вақт зўравонлик қилиш оқибатида тўғри фикр юритадиган, мулоҳаза қиладиган ходимлар эмас, балки хушомадгўйлар, лаганбардорлар етишиб чиқди, булар партия кадрлари эмас, балки тасқаралардир. (Мендан илгари сўзга чиққан кишилар ҳам бу ҳақда гапиришди). Ана шундай принципларга кўра, танлаб олинган ва етиштирилган анчагина кадрлар бор, улар ўтмишни қўмсамоқдалар, ўша ўтмиш қайтиб келишини истайдилар. Биз қайта қуриш хусусида суханбозлик қилавермаслик учун уларнинг ўй-фикрларига зарба беришимиз керак. Эви билан иш тутиб, бундан буён ҳам кадрлар корпусини ошкора ва murосасиз тозалашимиз лозим.

Ҳозир район бўғинидан тортиб марказгача шундай вазият вужудга келдики, айни партия комитетлари, уларнинг ходимлари оғир юкни ўз зиммаларига олмоқдалар, гарчи биз вазифаларни белгилаб олиш хусусида кўп гапираётган бўлсак ҳам, экономикада йўл қўйилган камчиликлар учун барча таъна-дашномларни биз эшитмоқдамиз.

Раҳбарликнинг сиёсий методларини эгаллаб олиш вазифаси ҳозир шу қадар ҳаётий ва шу қадар долзарбки, бу вазифани бажармасдан туриб олдинга қараб ҳаракат қилиш, қайта қуришни чуқурлаштириш мумкин эмас.

Ахир ҳозиргача ҳам партия, совет, давлат органлари ўртасида вазифалар қатъий белгилаб олинмаган, кўп жиҳатдан эски ёндашувларга риоя қилинмоқда. Биз бу ишнинг қийинлигини биламиз, албатта, аммо, ҳарқалай, бир қўнимга келиш керак. Ҳозир шундай бўляптики, аҳоли эҳтиёжларини таъминлашдаги барча ўпирилишлар учун партия комитетлари айбланмоқда. Хўш, Советлар қаёқда? Улар зиммаларидаги вазифаларини ҳал этишга қодир эмас, чунки, моддий база заиф, уларнинг ҳуқуқлари ҳам чекланган. Маҳаллий Советларни жиддий тарзда мустаҳкамлаш зарур бўлади. Давлат план комитетидан, жуда кўп бошқарув ходимлари бўлган министрликлар, бирлашмалар ва бошқа идоралардан қаттиқ талаб қилиш лозим бўлади. Аммо, улардан талаб қилишдан илгари ушбу ташкилотларга барча ҳуқуқларни бериш ҳамда батамом ишониш ҳам лозим бўлади. Назаримизда, бу борада Марказий Комитетда бу иш ниҳоясига етмаган, агар партия комитетлари ҳақиқатан ҳам раҳбарликнинг сиёсий методини эгаллаб олишни истасалар, улар бошқа ҳамма юмушлардан холи бўлиб, асосан идеология, кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйиш билан, шунингдек истиқболга тааллуқли ишлар билан, иқтисодий ва социал тараққиётнинг стратегияси билан шуғулланишлари керак. Гарчи, партиявий адабиётда фикр-мулоҳаза кўп бўлса ҳам ишнинг сиёсий методларида ҳозир ягона нуқтаи назар қарор топмаган. Ижтимоий Фанлар академияси партиявий раҳбарликнинг сиёсий методларини ишлаб чиқиш ва ўзлаштиришга салмоқлироқ ҳисса қўшиши лозим.

Партия комитетлари аппарати ислоҳотини охиригача етказиш керак десам барчанинг фикрини ифода этган бўламан, деб ўйлайман. Область, шаҳар ва район партия комитетларига, белгиланган иш ҳақи лимитига суяниб, аппарат структураси ва штатларини белгилаш ҳуқуқини бериш лозим.

Идора қилувчи партиянинг вакиллари сифатида меҳнат коллективларидаги бошланғич партия ташкилотларининг статусини ва уларнинг коллектив ҳаётидаги масалаларни ҳал этишда расмий иштирокини белгилаб қўйиш учун фурсат етилди. Раҳбарларни сайлаш ёки тайинлаш масаласини ҳал этишда партия ташкилотларининг статусини белгилаб қўйиш, айниқса зарур. Партия ходимларининг бошқа ишлардан холи лавозимга кўтариш учун уларнинг меҳнатига ҳақ тўлашни тартибга солиш масалаларини ҳам тезроқ ҳал этиш зарур. Районимизда шу муносабат билан кўпгина қийинчиликлар бор. Ноқулай бўлса ҳам шуни айтиш кераки, район партия комитети биринчи секретарининг маоши ҳам колхоз ва совхозлар бўлимлари мудирларининг маошига баробардир. Йиллик иш учун мукофотларни ҳисобламаганда ана шундайдир, буни тушуниб турибсизлар, деб ўйлайман. Шундан кейин биз имтиёзлар ва бошқа масалалар ҳақида гапирамиз.

Партия комитетлари ходимларининг ишга қўшаётган ҳиссасига қараб улар меҳнатга ҳақ тўлашни қайтадан кўриб чиқиш, табиий иқлим шароитларига кўра халқ хўжалиги тармоқлари ходимларига имтиёзлар берилаётган бўлса, партия ходимлари учун ҳам бундай имтиёзларни қўлланиш керак.

(Давоми. Боши ўтган сонда).

Ўртоқ Н. Н. ИВАНУШКИНА нутқи

СССР 50 ЙИЛЛИГИ НОМЛИ ҚАРШИ ТИКУВЧИЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЧЕВАРИ

Ўртоқлар! Мен докладни, ўртоқларнинг нутқларини диққат-эътибор билан тингладим ва ҳозир ишчиларни жуда ҳаяжонга солиб, ўйлантириб қўйган масалалар ҳақида гапирмоқчиман, аввало шуни айтишим керакки, халқ қайта қуришни батамом қўллаб-қувватламоқда. Оддий одамлар орасида қайта қуришни қўллаб-қувватламаётган кишилар бўлмаса керак. Партия қайта қуришни бошлаган экан, бу ишни албатта охирига етказади, бунга ишончимиз комил.

Аммо, айни вақтда қайта қуриш ҳозирча суст бораётганини, айниқса, тирикчилигимизга бевосита алоқадор бўлган масалаларда суст бораётганини айтиб ўтиш керак. Баъзи соҳаларда аҳвол яхшиланиш у ёқда турсин, аксинча, ёмонлашмоқда. Масалан, товарлар ва озиқ-овқат таъминоти масалаларини олайлик. Аҳвол яхшилик сари ўзгардими, ахир? Дўконларнинг пештахталари бўм бўш, ёки кераксиз нарсалар турибди. Илгари, ростини айтадиган бўлсам, қўшимча ҳақ тўлаб бўлса ҳам, бирон бир нарсани топса бўларди, ҳозир эса буни ҳам топиб бўлмайди. Ҳамма нарса қиммат, нарх ошиб бормоқда, хуллас, «ўзи ёқади-ю нархи чақади».

Айтсам тилим куяди, дейишганидек, кир ювиш, чўмилиш ҳам муаммо бўлиб қолди. На совун, на шампунь, на кир ювиш парашоги бор! Болалар кийимини топиб бўлмаяпти. Одамлар ҳайрон бўлиб савол беришяпти, лекин жавоб йўқ. Айни вақтда бирор бир киши нега шундай бўлаётганини меҳнат аҳлига тушунтириб беришга ҳаракат қилдими? Ва ниҳоят, ўз оиласи, ўз дастурхони тимсолида ҳар бир одам аҳвол яхшиланаётганини қачон сезади? Чунки, ҳар бир оила қайта қуришдан ана шундай ўзгариш бўлишини орзиқиб ва умид билан кутмоқда-ку.

Жўш ураётган демократия эпкинида ижобий нишоналар билан бир қаторда кўпгина салбий ҳодисалар ҳам қалқиб чиқмоқда. Одамларнинг қулфи-дили очилгани, улар эркин гапиришаётгани яхши, албатта. Лекин, шахсан менинг фикримча, одамларни демократияга тайёрлаш ва содир бўлаётган жараёнларни бошқариш лозим.

Безорилик, айниқса миллатлараро муносабатлар замиридаги безорилик нечоғлик хуруж қилаётганлигига бир назар солинг. Биз аҳил яшаган эдик, мен ҳамиша Ўзбекистонни ўз Ватаним, деб келдим. Ҳозир эса автобусда баъзан турли ҳақоратомуз гапларни эшитишга тўғри келмоқда. Бошқа миллатларнинг вакилларигина эмас, балки ўзбек аёллари ҳам ҳаловатни йўқотишди, уларни қўрқитмоқдалар, шариатга кўра кийининг ва ўзингизни шунга яраша тутинг, деб дўқ-пўписа қилмоқдалар.

Меҳнат коллективларида сафсатабозлар, маҳмадоналар баъзан эса ғирт иғвогарларнинг қўли узунроқ бўлиб қолмоқда, улар, гарчи бунга лойиқ бўлмасалар ҳам турли идораларда ўзларига тааллуқли масалаларнинг ижобий ҳал этилишига эришмоқдалар.

Масалан, бирлашмамиздаги цех бошлиғи ишдаги камчиликлари учун лавозимидан пасайтирилган эди. Буни қарангки, ана шу одам катта-кичик идораларга шикоятларни ёғдириб юборди. Ҳозир корхонамизда тинимсиз текширувлар бўлмоқда. Комиссия келмаган идора қолмади ҳисоб, уларнинг ҳаммаси ана шу аёл ноҳақ деган хулосага келишмоқда. Аммо, навбатдаги ариза тушиши биланоқ яна текширувчилар келишяпти. Коллективда сўнгги йиғилиш бўлганида биз тўрт ярим соат мобайнида шу аёлга гап уқтиришга уриндик, лекин у ўз фикрида қолди, энди эса Москвага телеграммалар жўнатиб юрибди.

Ҳозир ишчилар ишлаб чиқаришда тартиб бўладими ё йўқми, деб савол бермоқдалар. Чунки ўнлаб комиссиялар ишимизга халал бермоқда. Бирон бир кишининг ёки бир гуруҳ одамларнинг жиззакилигини кўтараман, деб наҳотки, бутун-бутун коллективлар азият чекиб ўтирса?

Яна бир эски «дард», яъни сўз билан иш ўртасидаги, айниқса қурилишда сўз билан иш ўртасидаги узилиш ҳақида гапириб ўтмоқчи эдим. Областда ва область маркази бўлган Қарши шаҳрида кейинги вақтда анчагина қурилишлар бўлмоқда. Масалан, яқиндагина янги бозорлар, замонавий мебель магазини очилди. Аммо шунга қарамасдан, аҳолини уй-жой, болалар боғчалари, ичимлик сув ва бошқа нарсалар билан таъминлаш ҳали ҳам ўткир масалалардан бўлиб турибди.

Бу масалаларни ҳал этиш учун биз ҳаммамиз яхши ишлашимиз лозим, албатта. Аммо, планга кирган объектларнинг ўзи ҳам неча йиллаб қурилаётганини қандай изоҳласа бўлади? Нега энди моддий-техника таъминотида тартиб йўқ, нега энди, турғунликнинг оғир йилларида бўлганидек, қурилиш материалларини қидириб елиб-югуриш керак, ёки қинғир йўлларга кириш лозим?

Масалан, айтайлик, биз Қаршидан Тошкентга қурилиш материаллари олиб келиш учун машиналар жўнатамиз. Бизга эса: «сабр қилинг» ўзимизни таъминлаб олайлик, кейин сизга берамиз», дейишади.

Яна бир мисол, биз кўп регионларни газ билан таъминлаймиз, Областимизни эса газлаштириш масалаларини сира ҳал этаётганимиз йўқ. Ҳозиргача ҳам бунда тартиб ўрнатилмаган экан, бунга аввало биз ўзимиз, республикадагилар айбдормиз.

Кўп йиллардан буён фабрикамиз реконструкция қилинмоқда. Мен бу хусусда кўп гапирган эдим, бугун яна бир карра айтишга тўғри келади. Министрлар Совети Раиси ҳузурида бўлган кенгашда Госстрой раисининг ўринбосари А. В. Бережнойга шу йилнинг апрель ойида маиший корпусни фойдаланишга топшириш вазифаси юкланган эди. Мана май ҳам ўтиб боряпти, иш эса олға силжигани йўқ. Чиройли ваъдалар беришга ҳаммамиз устаси фаранг бўлиб кетганмиз, иш эса ўлда-жўлда.

Яна бир муаммо ҳақида айтмоқчиман. Бирлашмамиз хўжалик юритишнинг янги формаларига ўтди, лекин биз бундан ҳозирча сира наф кўрганимиз йўқ. Фойданинг нақдгинаси маҳаллий бюджетга ўтмоқда, министрлигимиз ва банк ҳам анчасини олмоқда, бизга эса фойданинг урвоғи, яъни 18 процент қолмоқда. Бу маблағга ишлаб чиқаришни янгилаш ҳам, ишчиларни дурустроқ рағбатлантириш ҳам, ўзимиз учун бирор нарса қуриш ҳам мумкин эмас.

Шу ҳам ислоҳот, шу ҳам мустақиллик бўлдими? Ахир, шундай йўл тутсак, одамларнинг янгича ишлашга бўлган ихлосини қайтариб қўйишимиз мумкин-ку. Кишилар ислоҳотдан юз ўгирмаслиги учун ажратмаларни камида 50 процент қисқартириш керак.

Ҳозир ишчига ҳам, министр ва Марказий Комитетга ҳам, хуллас барчага қийин. Аммо, биз қийинчиликларни бартараф эта оламиз, бунга ишончим комил, аммо бунинг учун биз ҳаммамиз иш учун жон куйдиришимиз, астойдил меҳнат қилишимиз лозим, одамлар кайфиятига бевосита таъсир этадиган масалаларни тезроқ ҳал этиш керак.

Ўртоқ Ҳ. УМРЗОҚОВ нутқи

ЯНГИҚЎРҒОН РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ

Ўртоқлар!

Ҳозир одамлар билан учрашиш ва гаплашиш осон бўлмай қолди. Чунки, одамлар дадилроқ, мураккаброқ, тағин ҳам омилкор бўлиб қолишди. Улар ўзларини ташвишлантираётган саволларга аниқ жавоб қайтаришни талаб қилмоқдалар. Аммо юксак даражада уюшқоқлик, интизомлилик ва қонунни ҳурмат қилиш шароитидагина қайта қуришни муваффақиятли равишда олға силжитиш мумкин. Ана шуларга асосланиб, бизнинг район партия ташкилотимиз ўзининг бутун куч-ғайратини одамларнинг озиқ-овқат маҳсулотларига, уй-жойга эҳтиёжларини, маънавий эҳтиёжларини қондириш билан боғлиқ конкрет масалаларни ҳал этишга қаратмоқда. Районда халқ истеъмоли моллари билан таъминлаш яхшиланди, уй-жой программаси муваффақиятли бажарилмоқда, аҳолига пулли хизмат кўрсатиш ҳажми йил сайин кўпаймоқда. Халқ хўжалигининг бошқа тармоқлари планлари мунтазам бажарилмоқда. Коллектив ва оилавий ижара пудратининг турли шакллари тобора кенг қўлланилмоқда. Хўжалик ҳисоби ишлаб чиқариш муносабатларини тартибга солиб турувчи ишончли воситаси бўлиб қолмоқда. Чунончи, ҳозирги вақтда районда ижара пудрати асосида 6300 та оила ва бир минг икки юзта коллектив ишламоқда. Райондаги барча чорвачилик фермалари оила ва ижара пудратига ўтказилган.

Буларнинг ҳаммаси план топшириқларини бажариш ва иқтисодий кўрсаткичларни яхшилашга таъсир қилди. Аммо бу умумлаштирилган кўрсаткичлар бўлиб, уларнинг ортида кўпгина камчиликлар ва нуқсонлар яшириниб ётибди. Янги имкониятлардан ҳамма жойда ҳам омилкорлик билан фойдаланилмаяпти, қимматли тажрибалар тўплаш билан бирга қолоқликка ҳам йўл қўйилмоқда, ўтмишдан қолган муаммолар юки ҳали ҳам анча оғир.

Бу, айниқса, табиий офат оқибатларини тугатишда яққол сезилмоқда, табиий офат районга катта иқтисодий ва маънавий зарар етказмоқда. Масалан, ўтган йили районнинг аграр сектори ана шундай кулфат натижасида 7 миллион сўмлик, бу йил эса салкам 11 миллион сўмлик зарар кўрди. Ғўзанинг ўзини уч марта қайта экишга тўғри келди. Давлат страхованиеси органлари табиий офат етказган зарарнинг ўрнини қоплаш тўғрисида ҳар йили кўплаб акт тузадилар, ҳатто республиканинг тегишли ходимлари келиб ҳамдардлик билдирадилар, аммо кўп ҳолларда текшириш натижалари қоғозда қолиб кетмоқда. Табиий офат етказган зарарни эса бир қисмигина қопланмоқда. Масалан, ўтган йили об-ҳаво инжиқлиги натижасида етган зарарнинг атиги 1,2 миллион сўми тўланди. Бу эса умумий етган зарарнинг 17 процентига тенг. Ҳозир барча колхозлар ва совхозлар хўжалик шароитида ишламоқда, боғдорчилик, узумчилик тўла равишда оила ва ижара пудратига топширилган, бинобарин, меҳнаткашлар табиий офат етказган зарар қопланишини талаб қилишлари табиийдир. Республика органлари йил якунларини кутмай, бу масалаларни чуқур ўрганиб, ўз вақтида ҳал қиладиган пайт келди. Буни биздан халқ талаб қилмоқда ва бу талаб ҳаққонийдир.

Умуман, одамлар билан ишлашда ғоят диққат-эътибор билан ёндашиш талаб қилинади. Бироқ, янгичасига қандай ишлаш лозимлигини барча партия ходимлари аниқ тасаввур қилмаяптилар. Шу боисдан эски схемалар ва андозалардан, масъулиятсизликдан, раҳбарликнинг расмиятчилик — бюрократик методларига садоқатдан воз кечиш жуда секин бормоқда. Шу билан бир вақтда биз кадрларимизга мақсадни аниқ-равшан кўришни, ана шу мақсадга эришиш учун кучларни моҳирлик билан тақсимлашни кам ўргатаяпмиз. Чамаси, турли малака ошириш курслари, жумладан олий партия мактаби системасида ҳам ишни ана шуларни ҳисобга олиб ташкил этиш лозим.

Яна бир нарса равшан — ҳар ким ишни ўзидан бошлаши керак. Ички интизом ва ўзини ўзи танқид, ўзини ўзи тарбиялаш ва билимини ошириш, кадрлар онги ва психологиясидаги ўзгаришларнинг моҳияти ана шундай бўлиши лозим. В. И. Ленин ибораси билан айтганда, авангард ўз устида ишлашдан, ўзини ўзгартиришдан қўрқмаслиги муҳимдир.

Чунки кўпгина партия комитетлари ва ташкилотлари коммунистлар обрўсини тушириб қўймоқдалар, айниқса идеология соҳасида баҳслашишдан чўчиб, турлича ён босмоқдалар. Ҳеч бўлмаганда диний вазият кескинлашганлигини олиб кўрайлик: Наманганда ва бошқа бир қанча районларда динга ишонувчиларнинг рухсат берилмаган йиғинлари бўлиб ўтди. Уларда мачитларни очиш талаб қилинди, кўпгина партия органларига ана шундай талаблар билан динга ишонувчиларнинг келиши кўпайди.

Ҳатто тажрибали партия ходимлари ҳам бундай вазиятда саросимага тушиб қолдилар, уларнинг бир қисми охири нима бўларкин, деб кутиб турибди, ҳужумкорлик билан иш қилишга тайёр эмасликлари кўриниб қолди. Шу ўринда республиканинг баъзи ташкилотлари, жумладан республика атеизм институти ўз вазифасини уддалай олмаётганлигини таъкидлаш керак. Бунинг устига танқид етарлигидан ҳам ортиқча бўляпти. Баъзи ўртоқлар юқоридан реал турмушга тушсалар яхшироқ бўлур эди. Халқ олимларимиздан, ижодкор зиёлиларимиздан самара, конкрет, керакли ишни кутмоқда.

Партия комитетлари экономикадаги қийинчиликларни бартараф эта оладиларми, белгиланган режаларни амалга ошира оладиларми, ўз авангардлик мавқеини ҳимоя қилиб мустаҳкамлай оладиларми — ҳаётнинг ўзи бу саволларни кўндаланг қилиб қўймоқда. Бу эса биринчи навбатда бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлигига боғлиқ.

Коммунистларнинг қилмишларига муросасозлик билан қараш барҳам топгани йўқ. Масалан, ўтган йили район партия комитети КПСС аъзолари ва аъзоликка кандидатларнинг саккизта шахсий иши юзасидан чиқарган қарорларини келишувчилик, деб бекор қилди.

Районларимизнинг бирлаштирилиши кўп шикоятлар ва баҳсларга сабаб бўлди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Районларни кичиклаштириш» тўғрисидаги фармони мамнуният билан кутиб олинди. Эндиликда шошма-шошарлик билан бундай қарорлар қабул қилинишига йўл қўйиб бўлмайди.

Яқинда Тошкентда бўлиб ўтган кенгаш мамлакат Озиқ-овқат программасини ҳал қилишни яхшилашга хизмат қилади. Шу муносабат билан районимиз хўжаликлари Челябинск области саноат корхоналари билан шартнома туздилар ва бу яхши натижа беради, деб умид қилмоқдамиз.

Ўтган йили район колхозлари ва совхозлари 43 минг тоннадан кўпроқ сифатли маҳсулот жўнатдилар. Лекин темир йўл ва истеъмолчилар айби билан хўжаликларимиз 4 миллион 700 минг сўмлик зарар кўрдилар. Шу муносабат билан биз биринчидан, ҳамма юкни Россиянинг бир областига, яъни Челябинск областига юборишни таклиф этмоқдамиз, шунда ана шу миллионларни асраб қолиш мумкин. Иккинчидан, бу масала биринчи марта ўртага қўйилмаётган бўлса ҳам маҳсулотларни жойларда қабул қилиб олиш масаласини ҳал этиш керак.

Шуниси ҳайратга соладики, бизнинг вакилларимиз жойларнинг ўзида картошкани қабул қилиб олиш учун бошқа республикаларга борадилар-у, ўзга республикаларнинг вакиллари нима учундир ҳузуримизга келишмайди.

Районимизда ҳал қилинмаган масалалар ҳали кўп. Шулардан бири ерларнинг самарасини оширишдир. Масалан, бир гектар сабзавот 4370 сўм, токзор 3400 сўм, атиргул 4500 сўм, пахта эса 2380 сўм даромад келтиради. Пахтачиликдан олинадиган даромад камлигининг сабаби шундаки, бизнинг районимиз, шунингдек Чуст, Косонсой районлари иқлим шароити қийин бўлган тоғолди зонасида жойлашган. Пахта майдонларининг ўттиз процентида экинлар фақат бир томонга қараб чопиқ қилинади, бу эса, табиийки, катта харажатларни талаб қилади. Пахта таннархи қимматлигининг сабаби ана шундан. Аммо ана шу реал фактлар ҳисобга олинмаган. 1990—1995 йилларда республикани социал-иқтисодий ривожлантириш режаларини ишлаб чиқиш чоғида Наманган областида пахта тайёрлаш ҳажми арзимаган миқдорда камайтирилган. Биз пахта тайёрлаш миқдорини камида 20 минг тонна камайтириш тўғрисидаги таклифимизни ҳисобга олишни илтимос қилар эдик.

Пировардида шуни айтмоқчиманки, бугунги пленум нима ишлар қилинди, қайси ишлар авж олдирилди, деб биздан реал талаб қилмоқда. Партия ташкилотининг баъзи соҳадаги фаолияти адолатли танқид қилинди. Биз ўз ишимизни эътибор билан муҳокама қиламиз, тўғри хулоса чиқариб олиб, камчиликларни тугатамиз.

Республикада қишлоқ оилавий хўжаликларини ривожлантириш тўғрисида

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Комиссиялар қисқа муддатда колхозлар кенгашлари, республика Давлат агросаноат комитети билан биргаликда шахсий ёрдамчи хўжалик ҳажмини қайта кўриб чиқсинлар, регион хусусиятлари ва оилавий хўжаликда ишлаб турган кишилар сонини назарда тутиб, уларни табақалаштириб белгиласинлар. Биринчи галда ер мавжуд томорқа хўжаликларидан юқори самара билан фойдаланаётган оилаларга ажратилсин. Ҳамма жойда қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштириш ва унинг ортиқча қисмини харид қилиш тўғрисида қишлоқ меҳнаткашлари билан шартнома тузиш чоғида колхозлар, совхозлар ва тайёрлов ташкилотларига ёрдам берилсин.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советига шу йил аҳолини энг аввало, қишлоқ оилавий хўжаликларида, боғдорчилик кооперативларида иштирок этиш, шунингдек муассасалар, корхоналар ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликларини ташкил этиш йўли билан аҳолини озиқ-овқат маҳсулоти билан таъминлашни кескин равишда яхшилаш программасини ишлаб чиқиш тавсия этилди, унда:

давлат капитал маблағлари ҳисобига йўллар қурилиши, электрлаштириш ва мелиорация ишлари амалга оширилишини назарда тутиб, аҳоли фойдаланишига топширилган суғориладиган экинзорлардан самарали фойдаланиш ва экинзорлар ҳосилдорлигини оширишда кўмаклашиш, матлубот кооперацияси ташкилотларининг тайёрлов фаолиятини кенгайтириш, маҳсулот қабул қилиш-тайёрлаш пунктларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, тайёрланадиган маҳсулотни қайта ишлаш ва сақлаш цехларини қуриш, уларни зарур асбоб-ускуналар, идишлар ва бошқа воситалар билан таъминлаш тадбирлари;

давлатга ва матлубот кооперациясига ортиқча озиқ-овқат маҳсулотларини сотганлик учун гражданларга бинокорлик материаллари, полиэтилен пленка, енгил автомашиналар, кичик тракторлар ва бошқа камёб материаллар сотиш муқобил системаси. Колхоз бозорларининг моддий базасини мустаҳкамлаш;

аҳолининг боғдорчилик-полизчилик инвентарлари ва кичик ҳажмли техникага бўлган эҳтиёжини қондирадиган даражада уларни ишлаб чиқариш, гражданларга қарашли қишлоқ хўжалик ишлари кичик механизация воситаларини ремонт қилиш ва уларга техника хизмати кўрсатиш, колхозчилар, ишчилар, хизматчилар ва бошқа гражданларга шахсий ёрдамчи хўжаликларга хизмат кўрсатишда кўмаклашиш учун қишлоқ хўжалик инвентарлари ва зарур техникани ижарага берадиган пунктлар, коллектив боғлар ва полизлар ташкил этиш топшириқлари;

қишлоқ аҳолисининг озиқ-овқат маҳсулоти етиштиришини иқтисодий рағбатлантириш, бу ишда энг яхшиларни моддий ва маънавий рағбатлантириш, зарур қўлланмалар нашр этиш тадбирлари. ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими илмий-тадқиқот институтларининг экин майдонлари иқтисодий ва истиқболли структураларини ҳамда программани илмий таъминлашнинг бошқа масалаларини ишлаб чиқиши кўзда тутилсин.

Ўзбекистон ССР касаба союзлари республика Советига ва маҳаллий касаба союз органларига озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришда, маданият ва турмушда, дам олишни ташкил этишда юксак кўрсаткичларга эришаётган қишлоқ оилавий хўжаликлари иш тажрибасини кенг ёйиш таклиф этилди. Шу беш йилликда гражданларнинг ер участкаларига бўлган эҳтиёжини тўла-тўкис қондириш, ерларни обод қилиш учун ёрдамчи шахсий хўжаликлар ҳамда коллектив боғдорчилик ва полизчиликни янада ривожлантириш устидан амалий контрол кучайтирилсин.

Ўзбекистон Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети, республика газеталари ва журналлари редакциялари қишлоқ оилавий хўжаликларини ривожлантириш билан боғлиқ масалаларни мунтазам равишда ёритсинлар.

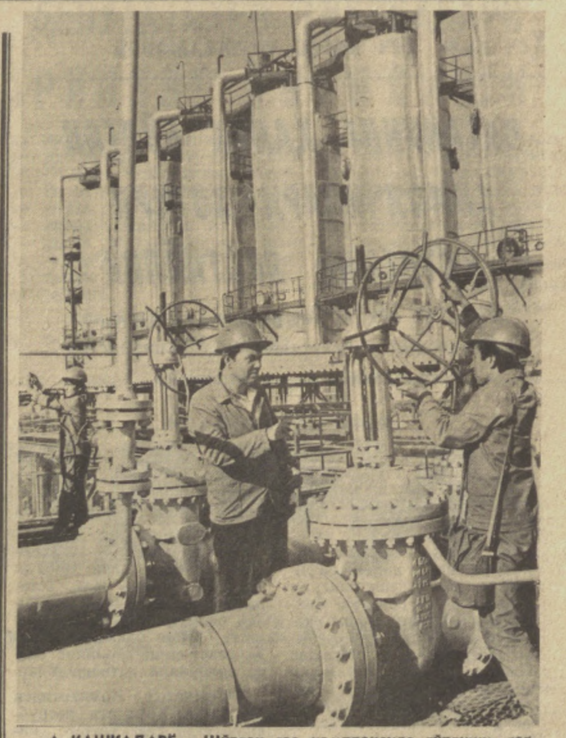

✦ ҚАШҚАДАРЁ. Шўртан газ комплексида тўртинчи технология блоки ишлай бошлади. У йилига 4 миллиард кубометр газ бериш қувватига эга. Блокнинг аввалгиларидан фарқи шундаки, янги блок иш жараёнлари бутунлай автоматлаштирилган.

СУРАТДА: смена бошлиғи Илҳом Бозоров (чапда) ва оператор Эркин Жўраев.

Ш. ШАРОПОВ сурати (ЎзТАГ).

КПСС Марказий Комитетига

1989 йил 12 май куни телевидение орқали СССР Прокуратурасининг терговчиси Н. В. Иванов пораҳўрлик тўғрисидаги жиноий ишда «Сиёсий бюронинг янги аъзолари кўзга ташланиб қолди» деб айтди. Ўшанда менинг номим тилга олинди. Бу гапни иғвогарлик, ғувузлик билан тўқилган уйдирма, деб ҳисоблайман. Бу [illegible] граждан, КПСС Марказий [illegible]митетининг аъзоси сифатида менинг шанимга оғир жиноятда гумонсираш билан доғ туширади.

Қай мақсадда шундай қилинди, деган савол туғилиши табиий. Менинг фикримча, бу гап партиянинг ҳозирги раҳбариятини обрўсизлантириш ва сиёсий мансабпарастлик мақсадида қилинган. Шунингдек, тергов ишларини олиб боришда Н. В. Ивановга гражданларнинг кўпдан-кўп хатларида қўйилган жиддий айблар учун масъулиятдан қочиш мақсадида қилинган.

Бундай туҳмат айблашлар менинг ор-номусим ва виждонимгагина эмас, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг ор-номуси ва обрў-эътиборига ҳам дахл қилади, десам фикримга қўшиласизлар, деб ўйлайман.

[illegible]ундан ташқари қуйидагилар[illegible] эътиборни жалб қилмоқчиман. Матбуот қайта қуриш учун кўп иш қилганлиги ва қилаётганлиги маълум. Афсуски, баъзи оммавий ахборот воситалари Прокуратуранинг айрим терговчиларига ва бошқа мақолаларнинг муаллифларига одамларни бадном қилиш, суддан аввал уларни жиноятда айблаш учун кенг имкониятлар бериб қўйди, шу тариқа миллион-миллион гражданларни чалғитиб, афкор оммани ҳатто тергов остида ҳам бўлмаган кишиларга қарши қилиб қўйди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросидан шу фактларни кўриб чиқишни илтимос қиламан.

Бошқа бир гапни ҳам таъкидлаб ўтмоқчиман. Партия бундан буён ҳам демократия ва ошкораликни, танқидни ривожлантириши, меҳнаткашларни жамиятни реал идора қилишга жалб этиши ва қонунларга, жамоатчиликка, меҳнат коллективларига таяниб бюрократизмни, суиистеъмолларни, пораҳўрликни таг-туби билан қўпориб ташлаши, интизом ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаши, хуллас, ҳар бир совет кишиси бемалол меҳнат қилиб, яшай олиши учун зарур бўлган ҳамма чораларни кўриши лозим.

Кучайиб бораётган сиёсий мансабпарастлик ҳам муайян хавф туғдирмоқда. Шу иллатга қарши қатъий курашиш кераклигига аминман.

Ҳурмат билан Е. ЛИГАЧЕВ.
1989 йил 21 май.

СССР Прокуратурасида

Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг собиқ иккинчи секретари В. И. Смирнов пора олишда айбланиб, 1989 йил 11 январь куни СССР Прокуратураси томонидан қамоққа олинганлиги илгари хабар қилинган эди.

Синчиклаб ўтказилган тергов давомида унга қўйилган айб тасдиқланмади. Унинг айбсизлиги аниқланди. Шу йил 22 май куни В. И. Смирновнинг ҳаракатларида жиноят бўлмаганлиги сабабли унинг хусусидаги иш тўхтатилди, у ҳибсдан чиқарилди.

В. И. Смирновга нисбатан прокуратура ходимлари томонидан социалистик қонунчилик жиддий равишда бузилганлиги муносабати билан СССР Прокуратураси ундан кечирим сўрайди.

Утказилган тергов тўғрисидаги батафсил ахборот матбуотда эълон қилинади.

Ўзбекистон меҳмони

Конго Халқ Республикасининг СССРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси Доминик Бууайи Ўзбекистонда меҳмон бўлди.

Меҳмон 22 май куни Ўзбекистон ССР Ташқи ишлар министрлигида қабул қилинди, у республика Халқ таълими министрлигида бўлди, Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини томоша қилди. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

18 май куни Ўзбекистон ССР Министрлар Советн Президиумининг мажлисида «Тошкент» агрофирмаси мандаринларни харид қилиш ва сотиш чоғида давлат нархлар интизомини қўпол равишда бузишга йўл қўйганлиги фактлари кўриб чиқилди.

Масалани ўрганиб чиқиш шуни кўрсатдики, «Тошкент» агрофирмасининг раҳбарияти (Т. Ҳуснутдинов) 1988 йилнинг декабрида Грузия ССРнинг Ажария қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш бошқармаси билан мандаринларни ҳар килограмми учун 2 сўм 30 тийиндан нархда сотиб олиш тўғрисида шартнома тузиб, барча транспорт харажатларини ўз зиммасига олган ва савдо скидкасини талаб қилмаган. Мана шу шартнома мажбуриятининг ўзидаёқ жуда қўпол бузишга йўл қўйилган — давлат корхонаси товарни чакана нархдан юқори бўлмаган нархда харид қилиши мумкин эди, СССР Нархлар давлат комитети тасдиқлаган амалдаги прейскурантга кўра у 2 сўмни ташкил этади. Бунда уларни реализация қилиш чоғида транспорт харажатлари ва бошқа харажатлар қопланиши таъминланиши лозим эди. Сўнгра харидор («Тошкент» агрофирмаси) номига келиб тушган 663,4 тонна мандариннинг 236,8 тоннаси ёки 35,7 проценти (бу 544,2 минг сўмлик эди) чириб кетган бўлиб, акт бўйича ҳисобдан чиқариб ташланди. Шу тариқа мазкур шартномани бажаришнинг биринчи босқичидаёқ «Тошкент» агрофирмаси каттагина зиён кўрди, чунки тайёрлов пунктларида товарни қабул қилиб олиш ва жўнатишни контрол қилиш борасида унинг шартлари қатъий бажарилишини таъминламади. Қолган 426,6 тонна мандарин килограммига 2 сўмдан тасдиқланган чакана нарх ўрнига 2 сўм 90 тийиндан сотилди, натижада харидорлардан 377,4 минг сўм пул ортиқча олинди.

Мазкур савдо битимини Ўзбекистон ССР Нархлар давлат комитети ғайриқонуний иш деб топди, бу эса «Тошкент» агрофирмаси раҳбарияти, Тошкент область агросаноат комитети, Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети мутахассисларининг ҳамда республика Халқ контроли комитети вакилларининг иштирокида шу йил март ойида Ўзбекистон ССР Нархлар давлат комитети мажлисида муҳокама мавзуси бўлди. Республика Нархлар давлат комитети СССРнинг «Давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисида»ги Қонунига мувофиқ давлат нархлар интизомини қўпол равишда бузишга йўл қўйганлиги учун «Тошкент» агрофирмасига жарима солиб, қонунга хилоф равишда олинган даромадни икки ҳисса миқдорда бюджет фойдасига ўтказди. Материаллар ҳам республика прокуратурасига юборилди.

Аммо кейинчалик Тошкент область агросаноат комитети билан «Тошкент» агрофирмасининг вакиллари Тошкент область ижроия комитети раҳбариятини чалғитдилар, бу раҳбарият ўз ваколатларини ошириб, шу йилнинг апрель ойида Ўзбекистон ССР Нархлар давлат комитети қарорининг амал қилишини тўхтатиб қўйиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Тошкент область агросаноат комитети раисининг биринчи ўринбосари А. Воронов матбуотда ишнинг моҳиятини бузиб кўрсатувчи нотўғри позицияларда туриб, икки марта мақола билан чиқди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Президиуми Ўзбекистон ССР Нархлар давлат комитетининг ҳаракатлари қонуний эканлигини тасдиқлади ҳамда республика Давлат агросаноат комитетига (ўртоқ Жўрабековга) қоидалар бузилганлиги фактларини ва давлат нархлар интизоми бузилишига йўл қўйилишида айбдор бўлган Тошкент область агросаноат комитети, «Тошкент» агрофирмаси мансабдор шахсларининг жавобгарлик даражасини икки кунлик муддат ичида кўриб чиқишни топширди.

Министрликлар ва идоралар раҳбарларининг диққат-эътибори нарх белгилаш тартибига қатъий риоя этишга ҳамда нархлар интизомига риоя қилинишига ҳам қаратилди.

СССР Олий Судида

СССР Олий судининг раиси вазифасини ижро этувчи С. И. Гусев раислигида СССР Олий судининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди.

Пленум «Давлатга қарши жиноятлар учун жиноий жавобгарлик тўғрисида»ги СССР Қонунининг 11 (прим) моддаси (СССР Олий Совети Президиуми Фармонининг 1989 йил 8 апрелдаги таҳририда) қўлланилиши муносабати билан вужудга келган масалалар юзасидан судларга раҳбарий изоҳ бериш тўғрисида СССР Бош прокурорининг тақдимномасини кўриб чиқди.

Баъзи республикаларда ҳозир Қонуннинг 11 (прим) моддаси юзасидан бир қанча ишлар қўзғатилган. Шу билан бирга, жиноий жавобгарликка тортиладиган обрўсизлантириш фактини талқин этишда ихтилофлар борлиги аниқланди. Мазкур нормани тушунишда зарур бирликнинг йўқлиги, Қонуннинг мазмунини нотўғри уқиб олиш уни қўлланишнинг дастлабки босқичида тергов-прокурор органлари ва судларнинг ишида хатоликларга олиб бориши мумкин.

«СССР Олий суди тўғрисида»ги СССР Қонунининг 3-моддасига биноан, СССР Олий суди пленумининг раҳбарий изоҳлари судлар учунгина эмас, изоҳ берилган Қонунни қўлланувчи бошқа ҳамма органлар ва мансабдор шахслар учун ҳам мажбурийдир.

Жиноий ишлар судлов коллегиясининг раиси Р. Г. Тихомирновнинг докладида, пленум қатнашчиларининг ва пленум мажлисига таклиф этилган кишиларнинг нутқларида жойлардан берилаётган саволлар ва матбуотда эълон қилинган бир қанча мақолалар Қонуннинг «обрўсизлантириш» иборасини тўғри тушунишга бениҳоя муҳим аҳамият берилаётганидан далолат бераётганлиги қайд этилди.

СССР Олий Совети Президиумининг 1989 йил 8 апрель Фармони совет кишиларининг ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш механизмидаги ҳуқуқий кафолатларнинг ролини кучайтиришга қаратилганлиги таъкидланди. Фармонни Советларга қарши тарғибот ва ташвиқот учун жиноий жавобгарликни назарда тутадиган Қонундаги аввалги моддаларнинг ўзига хос «ўрнини босувчи» модда деб тушуниш нотўғридир.

Пленум қатнашчилари «обрўсизлантириш» тушунчасининг изоҳи судларнинг эътиборини яна Қонун талабларига оғишмай риоя этиш зарурлигига қаратади, чунки илгариги йиллар тажрибаси кўрсатганидек, Қонунни кенгайтириб талқин этиш социалистик қонунчиликдан чекинишга, уни бузиш ҳолларига муқаррар олиб борганлигини кўрсатиб турибди, деб таъкидлади. Давлат органларини, мансабдор шахсларни, жамоат ташкилотларини бир томондан халойиқ ўртасида ҳақоратлаш ва уларга туҳмат ёғдиришдан ҳимоя қилиш тўғрисидаги, иккинчи томондан эса гражданларнинг сўз, матбуот эркинлиги, конституцион ҳуқуқларини, шунингдек мавжуд камчиликларни танқид қилиш ҳуқуқини ҳимоя қилиш тўғрисидаги масала айни қонун даражасида ҳал қилиниши керак.

Халойиқ ўртасида ва социалистик қонунчилик доирасида ҳаракат қилаётган гражданлар томонидан Қонунда кўрсатилган органлар ва мансабдор шахсларнинг ишлари ҳамда қарорларини далил-исботлар билан асосли танқид қилиш жиноий жазоланадиган обрўсизлантириш, деб ҳисобланиши мумкин эмас.

Янги ҳуқуқий нормаларни шундай тушуниш ва қўлланиш СССР ратификация қилган халқаро пактларга ва инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенцияларга тўла-тўкис мувофиқ келади.

Пленум судларга шуни тушунтириб бердики, «Давлатга қарши жиноятлар учун жиноий жавобгарлик тўғрисида»ги СССР Қонунининг 11 (прим) моддасида кўзда тутилган обрўсизлантириш иборасини СССРнинг олий ҳокимият ва идора органларига ҳамда Қонуннинг мазкур моддасида тилга олинган бошқа органларга, жамоат ташкилотларига ва мансабдор шахсларга ишончни қўпориш мақсадида туҳмат уйдирмаларни, яъни қасддан ёлғон хабарларни атайлаб халойиқ ўртасида тарқатиш деб тушунмоқ керак.

Шу билан бирга, пленум мазкур органларнинг, жамоат ташкилотларининг ва мансабдор шахсларнинг фаолиятидаги камчиликларни акс эттирадиган маълумотларни матбуотда ва бошқа ҳар қандай шаклда хабар қилиш ва шу муносабат билан уларни танқид қилиш жиноят деб ҳисобланмаслигини алоҳида таъкидлади.

Пленумда судлов ишлари юзасидан СССР Олий Суди раиси ва СССР Бош прокурорининг норозиликлари кўриб чиқилди. Бу ишлар орасида 30—40-йилларда ва 50-йилларнинг бошларида асоссиз қатоғонга учратилган кишилар хусусидаги элликтадан кўпроқ иш бор. Бу кишиларнинг деярли ҳаммаси давлатга қарши алоҳида хатарли жиноятлар қилишда айбдор, деб топилиб, озодликдан маҳрум этишнинг энг кўп муддатларига ҳукм қилинган, баъзилари отиб ташланган эди.

Ҳукм этилганларнинг совет кишилари моддий турмуш шароитлари, колхозлардаги аҳвол хусусидаги гаплари, Совет Иттифоқининг гитлерчилар Германиясига қарши урушга тайёр эмаслиги маълум бўлиб қолганлиги муносабати билан партия ва ҳукумат раҳбарияти шанига қилинган танқиди ва бошқа фикр-мулоҳазалари ишларнинг ҳақиқий аҳволини акс эттирган бўлишига ва совет тузумини ағдаришга, қўпоришга ёки заифлаштиришга ҳеч қандай даъватлар баён этилмаган бўлишига қарамай, Советларга қарши ташвиқот ўтказишдаги айблашлар тез-тез учрар эди.

Энг оғир жиноятлар — жосуслик, террорчилик фаолияти ва зараркунандалик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш чоғида пленум шу ишларга оид айблар тўқиб чиқарилганини ёки етарли эмас, деб ҳисобланиши мумкин бўлган далилларга асосланганлигини аниқлади. Шу сабабли маңа шу ишлар юзасидан ҳукм қилинганларнинг ҳам ҳаммалари оқланди.

Масалан, Коминтерн ижроия комитети алоқа хизматининг собиқ ходими Цандер Коминтерн системасидаги Советларга қарши троцкийчи жосуслик-террорчилик ташкилотининг қатнашчиси, Германия разведкасининг агенти бўлиб, бир неча йил мобайнида унга жосуслик маълумотларини бериб турганликда айбдор, деб топилган эди.

Ўз айбини қатъиян рад қилган Цандерни айблаш фақат бошқа ишлар юзасидан қамоққа олинган Коминтерн ижроия комитети ходимлари — Абрамов-Миров, Платтен, Циммерман ва Мельниковларнинг протоколларидан олинган кўчирмаларгагина асосланган эди, бу шахслар эса, янги маълум бўлиб қолган вазиятларни текшириш натижасида аниқланишича, тергов олиб боришнинг ғайриқонуний усуллари ишлатилиши натижасида ўзларини ва Цандерни бадном қилувчи гапларни айтганлар.

Мўътабар совет архивлари ва органларида Цандернинг фашистлар Германияси разведка органлари билан ҳамкорлик қилганлиги ҳақида ҳеч қандай маълумотлар йўқ. Коминтернда Советларга қарши ташкилот бўлганлиги тўғрисида ҳам маълумотлар йўқ. Аксинча, империя хавфсизлиги бош бошқармаси (РСХА)нинг ўлжа қилиб олинган немис ҳужжатларида Цандер давлат учун хатарли шахс деб кўрсатилган.

Пленум Цандернинг ҳаракатларида жиноят нишонаси йўқлиги учун унинг ишини тўхтатди.

«С. М. Кировни ўлдиришга тайёргарлик кўрган ва уни амалга оширган ҳамда ВКП(б) билан Совет ҳукуматининг раҳбарларига қарши бошқа бир қанча террорчилик ишларини тайёрлаган контрреволюцион троцкийчи-зиновьевчи группа»га мансубликда қалбаки айб билан В. П. Суворин ҳукм қилинган эди, унинг ишида Сувориннинг ўзи бир неча бор воз кечган зиддиятли ва мужмал кўрсатмаларидан ташқари С. М. Кировнинг ўлдирилишига дахлдорлигини кўрсатувчи ҳеч қандай далил-исбот йўқ эди. Бу кўрсатмаларда гўё Суворин аъзо бўлиб турган ташкилот айни нимадан иборат эканлиги, унинг составн қандайлиги, унинг қатнашчилари олдида конкрет қандай вазифалар турганлиги, ташкилотнинг программаси ва кураш усуллари қандайлиги ҳақида хулоса чиқариб бўлмайди.

Сувориннинг иши ҳам тўхтатилди ва у тўла-тўкис оқланди.

Бирмунча кейинроқ баъзи кишиларнинг ҳаракатлари ва айтган гапларига юридик баҳо беришда судлар томонидан йўл қўйилган хатоликларни пленум тўғрилади. Советларга қарши агитацияда ва Болтиқбўйи республикаларини СССРдан зўравонлик билан ажратиб олиш мақсадини ўз олдига қўйган Советларга қарши яширин ташкилот мавжудлиги тўғрисида зимдан хабар қилмаган, деган айб билан 1962 йилда ҳукм қилинган латвиялик таниқли шоир К. Э. Скуениекс ҳам оқланди.

Суд Скуениекс ёзган бир неча шеърни, шунингдек унинг Советларга қарши латифалар айтиб юришда ва ўз танишларига 1959 йилда Америка кўргазмасининг ходимларидан олган Советларга қарши китобларни ўқиш имкониятини беришда ифодаланган хатти-ҳаракатларини Советларга қарши деб топган эди.

Бироқ ўқувчилар советларга қарши ташвиқот деб эмас, балки асоссиз қатоғонлардан ғазабланиш ифодаси деб тушунган «Қонталаш олма» шеърини, шунингдек Скуениекснинг бошқа асарларини ҳам таҳлил этишдан маълум бўлишича, бу асарларда Совет ҳокимиятини ағдаришга, қўпоришга ёки заифлаштиришга даъватлар йўқ, яъни Советларга қарши ташвиқот ва тарғиботнинг қонунда кўзда тутилган мажбурий нишонаси йўқ.

Скуениекснинг ўз танишларига Британия энциклопедиясини ва инглиз тилидаги бошқа чет эл нашрларини таништириш имкониятини беришда ифодаланган ҳаракатларида ҳам Советларга қарши ният аниқланмади. Бундан ташқари, нега бу китоблар суд томонидан Советларга қарши деб топилганлиги ҳам ҳукмдан равшан эмас.

Ҳамма жойда маккажўхори экиш кампанияси ва бошқа хусусларда Скуениекс айтган латифалар ҳам антисовет руҳида бўлмаган эди.

Советларга қарши яширин ташкилот мавжудлиги ҳақида зимдан маълумот бермасликдаги айблашга келганда эса шуни айтиш керакки, Болтиқбўйи республикаларини СССРдан ажратишнинг конкрет плани тўғрисида Скуениексда ҳеч қандай маълумот бўлган эмаслиги, у мазкур планни хаёлий бир нарса, деб ҳисоблаганлиги ва уни амалга оширишда қатнашиш тўғрисидаги таклифга рад жавобини берганлиги иш юзасидан аниқланди.

Скуениекс суд томонидан миллатчилик, деб топилган фикрларни айтганликда ҳам айбланган эди. Пленум ҳукмнинг бу қисми ҳам қонуний деб топилиши мумкин эмас, чунки шундай фикрларни айтишнинг ўзи жиноят таркибини вужудга келтирмайди, деган хулосага келди. Скуениекс суҳбатларининг характеридан маълум бўлишича, бу суҳбатларда миллий сиёсат соҳасида ўша вақтда йўл қўйилган хатоликлардан норозилик билдирилган эди.

Пленум Скуениекснинг ҳаракатларида ҳеч қандай жиноят состави йўқ, деб топди ва шу сабабли ишни тўхтатди.

Жазо муддатини ўтаб келганидан кейин Скуениекс фаол ҳаётий позицияда турибди, ўз ижоди ва жамоат фаолияти билан халқлар дўстлигини мустаҳкамлашга, латиш халқини рус маданияти билан таништиришга кўмаклашмоқда. Унинг интернационал фаолияти Скуениексга Латвия ССРда хизмат кўрсатган маданият арбоби фахрий унвони берилиши учун асослардан бири бўлди.

Бошқа ишлар юзасидан пленум жиноятларни таърифлашда, жазо чораларини белгилашда, қилинган иш учун моддий жавобгарлик чегаралари тўғрисидаги масалага оид қарорларда судлар томонидан йўл қўйилган хатоликларни тузатди. Бунда пленум судлар фаолияти учун энг муҳим бўлган қонунчилик принципига, шунингдек шахс ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини муҳофаза қилиш принципига асосланди. Масалан, касбкор вазифасини бажариш билан боғлиқ бўлмаган жиноят учун ҳукм қилинган врач А. Д. Левеецнинг иши юзасидан пленум унга нисбатан даволаш фаолияти билан шуғулланиш ҳуқуқидан маҳрум қилиш тарзидаги қўшимча чора қўлланилганини асоссиз деб топди, чунки бу чора уни ўз ихтисоси бўйича меҳнат қилиш ҳуқуқидан амалда маҳрум этади, шу сабабли пленум бу жазони ҳукмдан чиқариб ташлади.

Пленум ишида СССР Бош прокурори А. Я. Сухарев, унинг ўринбосари О. В. Сорока ва СССР юстиция министрининг ўринбосари В. Т. Губарев қатнашдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎРТОҚ Ф. А. КАГАРОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ РАССОМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистонда сиёсий, сатирик ва атеистик плакатни ривожлантиришга катта ҳисса қўшганлиги учун республикада хизмат кўрсатган маданият ходими, плакатчи-рассом ўртоқ Фаруқ Абдуллаевич Кагаровга «Ўзбекистон ССР халқ рассоми» Фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
М. ИБРОҲИМОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри, 1989 йил 18 май.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика енгил саноат системасида кўп йил самарали ишлаганликлари, план топшириқларининг муваффақиятли бажарганликлари ҳамда жамоат турмушида фаол қатнашаётганликлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган саноат ходими» Фахрий унвони берди:

Одилова Шаҳодат — Самарқанд чинни заводининг ишчиси

Соқиев Обид — Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги бош бошқармасининг бошлиғи:

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика енгил саноат корхоналари ходимларидан бир группасини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фахрий ёрлиғи билан мукофотлади;

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми чорвачиликни ривожлантиришга қўшган шахсий ҳиссаси, жамоат турмушида фаол иштирок этаётганлиги учун Фарғона область Фрунзе районидаги «Фрунзе» чўчқачилик совхоз-саноат комплексининг директори ўртоқ Рустам **Асқаров**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходими» Фахрий унвони берди;

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ғўза парваришининг илғор усулларини жорий этишга катта ҳисса қўшганлиги, пахтадан мўл ҳосил олиб келаётганлиги учун Тошкент область, Янгийўл шаҳар «СССР 60 йиллиги» колхози пахтачилик бригадасининг бошлиғи ўртоқ Маматқул **Абдураҳимов**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор» Фахрий унвони берди;

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми медицина фанини ривожлантиришдаги хизматлари ва илмий кадрлар тайёрлаганлиги учун медицина паразитологияси илмий-тадқиқот институти лабораториясининг раҳбари ўртоқ Назминисо Абдуллаевна **Деҳқонхўжаева**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» Фахрий унвони берди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўрмон мелиорацияси ва табиатни муҳофаза қилиш соҳасидаги илмий-ишлаб чиқариш программаларини ишлаб чиқишга, ўрмон хўжалигининг юқори малакали кадрларини тайёрлашга катта ҳисса қўшганлиги учун Ўрта Осиё ўрмон хўжалиги илмий-тадқиқот институтининг директори ўртоқ Абдушукур Абдухалилович **Хоназаров**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» Фахрий унвони берди;

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Ўзбекистон кино санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» Фахрий унвони берди:

Рўзиев Тўлқин Азимович — Ўзбекистон илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар киностудияси кинооператори

Тешабоев Жўра — Ҳамза номли санъатшунослик институти секторининг мудири, Ўзбекистон кинематографчилар союзи правлениесининг котиби;

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми психиатрия хизматини ривожлантириш ва такомиллаштиришдаги хизматлари, юксак касб маҳорати учун Андижон область психоневрология диспансерининг бош врачи ўртоқ Марс Юсупович **Усмонов**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган соғлиқни сақлаш ходими» Фахрий унвони берди;

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш ишидаги хизматлари, методика соҳасидаги фаол ишлари учун Қашқадарё область, Шаҳрисабз районидаги 28-ўрта ҳунар-техника билим юртининг илмий мудири ўртоқ Абдусами **Бобомуродов**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган халқ таълими ходими» Фахрий унвони берди;

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Ўзбекистонда кино санъатини ривожлантиришдаги хизматлари, юксак касб маҳорати, ёрқин образлар яратганлиги учун актёр ўртоқ Рустам Абдуллаевич **Саъдуллаев**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист» Фахрий унвони берди;

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кинематография соҳасида кўп йил самарали ишлаганлиги ва жамоат турмушида фаол қатнашаётганлиги учун Ўзбекистон илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар киностудияси директорининг ўринбосари ўртоқ Шоҳиддин **Абдуваҳобов**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» Фахрий унвони берди.

«Улдуз»—Озарбайжон маданияти маркази

Тошкентдаги Октябрь инқилоби номли клуб қошида ташкил этилган «Улдуз» Озарбайжон маданияти маркази илк келувчиларни қабул қилди. Озарбайжон тилини ўрганиш бўйича курс марказнинг биринчи тадбирларидандир. Миллий асбоблар — балабан ва нагарда чалишни ўргатиш бўйича музикали студияларда машғулотлар бошланади.

Марказ Совет маданият фонди Ўзбекистон республика бўлимининг бевосита иштироки билан ташкил этилди.

— Бизнинг ишимизнинг бош йўналишларидан бири — маданий қурилиш борасидаги вазифаларни ҳал этишга, миллатлараро муносабатларни такомиллаштиришга, мамлакат ҳалқлари ўртасида дўстлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга ҳар томонлама кўмаклашишдан иборат, — деди марказ кенгаши раисининг ўринбосари Сулаймон Агаларович Рагимов. — Шунингдек, биз Ўзбекистондаги озарбайжон аҳолисининг маданий ва маънавий талаб-эҳтиёжларини тўлароқ қондиришга, аҳолини республика ҳаётининг турли соҳаларида иштирок этишини кучайтиришга ҳаракат қиламиз.

(ЎзТАГ мухбири).

Матлубот кооперациясида ишловчи хотин-қизлар слёти

Ишлаб чиқариш илғорлари бўлган хотин-қизлар республика слётининг қатнашчилари қайта қуриш шароитида матлубот кооперациясининг вазифаларини муҳокама қилдилар. Слёт 23 май куни Тошкентда давлат савдоси ва матлубот кооперацияси ходимлари касаба союзи республика комитети, Ўзбекбирлашув правлениеси ташаббуси билан очилди.

Слёт иштирокчилари ҳал этилмаган муаммолар тўғрисида ташвишланиб гапиришди. Хизмат маданиятини такомиллаштириш, матлубот кооперацияси системасида ишловчи хотин-қизларнинг меҳнат ва турмуш шароитини яхшилаш масалалари кўриб чиқилди.

Слёт ишида қўшни Ўрта Осиё республикалари тармоқ касаба союзларининг вакиллари иштирок этди.

(ЎзТАГ).

Ҳеч ким, ҳеч нарса унутилмайди

ВАТАННИНГ ҲАЛОК БЎЛГАН ҲИМОЯЧИЛАРИ ХОТИРА КИТОБИНИ ЯРАТАЙЛИК

Уруш ва меҳнат ветеранлари республика кенгашининг Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси барча аҳолисига

МУРОЖААТНОМАСИ

Азиз ўртоқлар!

1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушининг даҳшатли, унутилмас йиллари биздан тарихга тобора узоқлашиб бормоқда. Аммо Ватанимизнинг шон-шарафи, озодлиги ва мустақиллигини ўз мардлиги, жасорати, қаҳрамонлиги билан ҳамда жонини фидо қилиб ҳимоя этган одамларнинг муқаддас хотираси совет кишиларининг қалбида ҳамиша сақланиб қолади. Ҳанузгача оналар ўзларининг ҳалок бўлган фарзандларини, аёллар эрларини, болалар оталарини изламоқдалар. Эндиликда невералар боболарини қидиришмоқда.

КПСС Марказий Комитети немис-фашист босқинчиларига қарши жангларда ҳалок бўлган ватан ҳимоячиларининг хотирасини абадийлаштириш мақсадида СССР Мудофаа министрлиги, уруш ва меҳнат ветеранлари Бутуниттифоқ ташкилоти, ВЛКСМ Марказий Комитети, СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети, Совет тинчлик фонди ҳамда бошқа ташкилотларнинг 1989—1995 йилларда «Бутуниттифоқ хотира китоби»ни яратиш тўғрисидаги таклифини маъқуллади. Мамлакат республикаларида, областлари ва районларида ҳам шундай китоблар яратилади. Бунда район ва область Хотира китоблари номма-ном бўлади. Ана шу китоблар асосида республика Хотира китоблари бунёд этилади.

Мақсадимиз — ўтган буюк урушда ҳалок бўлган ҳар бир кишини халқ хотирасида абадий сақлаб қолишдан иборатдир. Ана шу ғоят катта, лекин олижаноб ишда совет кишиларининг барча авлодлари қатнашадилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республикамизда ҳам Хотира китобларини яратиш тўғрисида қарор қабул қилди ва республика Хотира китобини нашр этувчи редакцион коллегияни тасдиқлади.

Республика кенгаши Улуғ Ватан уруши фронтларида ҳалок бўлган ёки бедарак йўқолганларнинг қариндош уруғларига, яқин кишиларига, оилаларига мурожаат қилиб, Улуғ Ватан уруши йилларида Ватанни ҳимоя қилиш чоғида ҳалок бўлган (бедарак йўқолган) кишилар тўғрисидаги маълумотларни истиқомат жойидаги ҳарбий комиссариатга маълум қилишларини ўтиниб сўрайди.

Буюк ва муқаддас хотира сафида хато бўлмаслиги, ҳеч ким унутилмаслиги керак!

УРУШ ВА МЕҲНАТ ВЕТЕРАНЛАРИ РЕСПУБЛИКА КЕНГАШИ.

• Сўнгги почтадан

ГАЗЕТАЛАР БАЙРАМИ

Ҳаётимизда байрамлар кўп. Ҳар бирининг ўз ўрни ва аҳамияти бор. «Ёш ленинчи» ҳамда Боғот район «Ленин йўли» газеталарининг ташаббуси билан яна бир ўзига хос байрам вужудга келди. У дўстлик ва ҳамкорлик, ижод ва спорт тантанасига айланди.

Пойтахтлик ёш ижодкорлар Боғотда уч кун бўлишди. Пахта далаларидаги учрашувлар, мунозаралар ва мулоқотларда турмушимизнинг энг долзарб муаммолари, уларни ҳал этиш йўллари ҳақида ошкора фикр алмашилди. «Коммуна» колхозида «Ёш ленинчи» газетасининг боғи яратилишига асос солинди. Нариманов номли колхоз стадионида катта программадаги томошалар кўрсатилди. Бу ерда тўпланган ўн минглаб кишилар пойтахтлик журналистлардан иборат «Ижодкор» ва мазкур хўжаликнинг «Наримановчи» командалари ўртасидаги футбол учрашувини томоша қилдилар, турли хилдаги спорт томошалари, шоиру санъаткорларнинг чиқишларидан баҳра олдилар.

Байрам кунлари район газетаси ўз муштарийларига янгича шаклда тақдим этилди. Унинг саккиз саҳифада чиқиши қизиқарли ва мазмундор бўлишини таъминлади, ижодий изланишлар учун кенгроқ имконият яратди. «Ёш ленинчи» қаламкашларининг бевосита ёрдами туфайли юзага келган дастлабки сондаги ўқишли материаллар ҳам ана шундан далолат бериб турибди. Республикамиз ёшларининг севимли газетаси билан район қаламкашларининг ўзаро ижодий ҳамкорлиги эътиборга лойиқ.

А. ҚОРЖОВОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТАДБИРКОРЛИК

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ. Орджоникидзе районидаги Ленин номли колхоз лимонарийсида Сайдали Мамараҳимов оилавий пудрат звеноси баракали меҳнат қилаётир. У умр йўлдоши Инобат ва ўғли Отабек билан бирга 5 гектар майдондаги лимонзорни ижарага олган. Улар бу йил пландаги 32 тонна ўрнига 46 тонна лимон териб олишга муваффақ бўлдилар. Ижарачилар харажатларни камайтириш, ҳар бир сўмни ҳисоблашга ҳаракат қилишяпти. Шу сабабли кичик механизация воситаларидан ҳам унумли фойдаланишаётир. Бу анчагина миқдордаги маблағни тежаб қолиш имконини беради.

Суратда: ижарачилар от-аравадан фойдаланишаётир.

Е. БОТИРОВ сурати.

• АХБОРОТ

ИШЧИЛАР ҚУВОНЧИ

● Жиззах уй-жой қурилиш комбинати бинокорлари кўзи ожизлар учун 56 квартирали уйни қуриб, фойдаланишга топширди.

Бу билан янги уй олиш учун навбатда турган кўзи ожизлар талаби деярли қондирилди. Ўзбекистон Кўрлар жамияти правлениеси Шаҳрихон, Шаҳрисабз, Урганч шаҳарларида ҳам ана шундай уйлар қуришни мўлжалламоқда.

Р. РЎЗИМЕТОВ.

ЭКОЛОГИЯ КЛУБИ

● Ҳамид Олимжон номидаги Қарши давлат педагогика институтида Экология клуби ташкил этилди.

Унга биология фанлари кандидати Л. Ёзиев раҳбарлик қилмоқда. Клуб ёшлари ўртасида экология масалаларини атрофлича ўрганиш ва тушунтиришга эътибор қилиняпти. Бу ерда тематик кечалар, давра суҳбатлари ташкил этилади. Клуб аъзолари шунингдек, жойларда табиатни муҳофаза қилиш билан боғлиқ тадбирларда қатнашадилар.

М. КАРОМОВ.

ҲАМЗА ПЬЕСАЛАРИ МОСКВАДА

● «Ишчилар уйғон, уйғон, уйғон, сенга ишлашга етишди замон...» — Ўзбек совет адабиёти классиги Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг ўз замондошларига қаратилган бу қизғин даъвати бугунги кунда ҳам ниҳоятда долзарб янграмоқда.

Шоирнинг оташин мисралари Ўзбекистон ССРнинг Москвадаги доимий ваколатхонасида бўлиб ўтган кечанинг ўзига хос муқаддимаси бўлди. Бу кеча ўзбек маданияти арбоби туғилган куннинг юз йиллигига бағишланди. Кеча программасига Ҳамзанинг ёлғончилик ва мунофиқликни, хушомадгўйлик ва фитначиликни фош қилувчи «Паранжи сирлари» ва «Туҳматчилар жазоси» деган бир пардали пьесалари киритилди.

— Бу менинг режиссёрлик соҳасидаги биринчи қадамим, — дейди спектаклларни саҳналаштирган Бутуниттифоқ Давлат кинематография институтининг студенти Саид Мухторов. — Тошкент театр-рассомчилик институтини битиргандан кейин мен ўзимни Ҳамза номли драма театрида актёрлик фаолиятида синаб кўрдим. Бироқ мени доимо режиссёрлик ўзига тортарди. Ҳамза драматургияси замонавийлиги билан жозибалидир. Ҳар бир авлод бу асарларда ўзи учун қандайдир янги, муҳим нарса топади.

Спектакллар Москвада ташкил этилган Ўзбекистон ёшлари иттифоқининг кучи билан қўйилди. Мулоқотга, анъанавий миллий байрамларни ўтказишга, дам олишни ташкил этишга интилиш республикамиздан Москвага бориб ўқиётган студентларни бирлаштирди. Иттифоқ дастлаб ўзини декабрь кунларида, Арманистон диёрида табиий офат рўй берган пайтда кўрсатган эди. «Биз нима билан ёрдам беришимиз мумкин?» — ўзбекистонликлар Москва шаҳар комсомол комитетига ана шундай савол билан мурожаат этдилар. Улар талаб қилинган ҳамма нарсани қилдилар — штабдаги телефонлар олдида навбатчилик қилдилар, иссиқ кийим-кечак тўпладилар, жабрдийдалар учун донорлик қонини топширдилар, аэропортда самолётларга посилкаларни ортдилар — хуллас, раҳмшавқат, ҳамдардлик, хайрихоҳлик умумий оқимига қўшилдилар. Саид Мухторов ва бир неча бошқа йигитлар ҳарбий самолётда зилзила марказига бориб, Арманистон фожиаси тўғрисида ҳужжатли фильмни суратга олишга муваффақ бўлишди.

Иттифоқ ташкил этилгандан буён унинг ташаббуси билан Ўзбекистон артистлари иштирокида юмор кечаси, халқ музикаси концертлари ўтказилди. Концертлардан тушган маблағ Арманистондаги офатдан зарар кўрганлар фондига ва Оролни сақлаш фондига ўтказилди. Москва диёрида ҳам баҳорни кутиб олиш ажойиб байрами — Наврўз бўлиб ўтди.

— Байрамнинг ажойиб тантаналарига жалб этилган москваликларни кўрсангиз эди, — деб ҳикоя қилади иттифоқ раиси, В. И. Ленин номли Москва давлат педагогика институтининг учинчи курс студенти Диёр Алимов. — Биз карнай-сурнай садолари остида Москва кўчаларидан ўтдик, кейин эса педагогика институти, университет, Бутуниттифоқ давлат кинематография институти, А. В. Луначарский номли давлат театр санъати институти ва кўпгина бошқа олий ўқув юртлари студентлари иштирокида концерт кўрсатдик. Ўшанда барча юртдошларимизни ягона иттифоққа бирлаштириш фикри туғилди.

Иттифоққа доимий ваколатхонамиз катта ёрдам бермоқда. У фақат хона топиб берибгина қолмасдан, моддий жиҳатдан ҳам қўллаб-қувватлади — 10 минг сўм пул ажратди. Ана шу пулга вокал-чолғу ансамбли учун аппаратлар, театрлаштирилган постановкалар учун кийимлар, керакли буюмлар сотиб олинди. Яқин кунлар ичида иттифоқ сиёсий клуб, спорт секцияларини очишни мўлжалламоқда. Юртдошлар ўртасида театр труппасига конкурс асосида танлаб олиш ўтказилди.

Бугунги премьерага яқинда очиладиган съездга келган Ўзбекистондан сайланган халқ депутатлари таклиф қилинди.

— Жонажон диёримиздан узоқдаги саҳнада Ҳамза ижоди намуналарини кўриш ёқимлидир, — деди спектаклдан сўнг халқ депутати, шоир А. Орипов. — Ёш авлод буюк шоир хотирасини авайлаб-асраётгани қувончлидир. Неча ўн йиллардан кейин ҳам Ҳамза асарлари бизга қадрлидир, улар ўзининг ҳаётийлиги ва ҳаққонийлиги билан бизни ҳамон тўлқинлантириб келмоқда.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиумининг Раиси М. И. Иброҳимов, республика Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари В. И. Огарок студентларни муваффақиятли дебют билан қутладилар.

Э. ТУХВАТУЛЛИНА,
ЎзТАГ махсус мухбири.
Москва.

• Янгиликдан хабарингиз борми?

ТОШКЕНТ МЕНИНГ ҚАЛБИМДА

● Республикамиз пойтахти Совет Иттифоқи ва Америка Қўшма Штатларидаги бирдарлашган шаҳарлар мэрларининг учрашувини ўтказишга ҳозирлик кўрмоқда.

Ўзига хос бу анжуманда бирдарлашган шаҳарлар ўртасидаги дўстона алоқаларни янада кенгайтириш ва мустаҳкамлаш борасида фикр юритилади. Шаҳарлар ўртасидаги мулоқотларга ўз ҳиссаларини қўшаётганлар сафи кўпайиб бормоқда. Улардан бири Сиэтл қизи Кэрэн Льюс. У бирдарлашган шаҳарларга бағишланган китоб ёзмоқда.

Кэрэн Льюс икки йил аввал Браун университетининг рассомлик ва санъатшунослик факультетини битириб, ана шундай хайрли ишга қўл урди. Китоб ёзишга киришган бу қиз Тошкентда тўрт марта меҳмон бўлди. Шаҳримиз тарихи, унинг тараққиёти, кишилари ва миллий урф-одатларини ўрганди.

— Бўлғуси китобингиз ҳақида гапириб берсангиз?

— Бу китоб асосан сурат ва расмларга бой бўлиб, безакли бўлади. Ўзбек кишиларининг портретлари, бозорлар, қадимий ва замонавий кўчалар, бирдарликни улуғловчи «Тинчлик боғи» ва бошқа диққатга сазовор таассуротлардан иборат бўлади.

— Асарингиз қандай номланган?

— Ҳозирча аниқ номи йўқ. Чунки, у Совет Иттифоқидаги АҚШ билан бирдарлашган барча шаҳарлар ҳақидаги ҳикояларни қамраб олади.

— Ўша шаҳарларни айтиб бера олмайсизми?

— Масалан, Тбилиси — Атланта билан бирдарлашган. Боку — Хьюстон, Махачқалъа — Спокан, Одесса — Балтимор, Вильнюс — Мэдисон, Петрозаводск — Дулут, Алушта — Санта-Круз, Симферополь — Сейлем, Иркутск — Юджин, Находка — Окленд, Новосибирск — Миннеаполис каби шаҳарлар ўзаро дўстона алоқада бўлиб турибдилар.

— Сиэтлда Тошкент билан боғлиқ тадбирлар амалга оширилаётгани ҳақида нималар дея оласиз?

— Шаҳримиздаги Вашингтон университетида 20 дан ортиқ йигит-қиз ўзбек филологияси бўйича шуғулланмоқда. «Тошкент» номи билан ўзбек таомлари ошхонаси ишлаб турибди. Инглиз қизи Лорен Грэй «Тановар» ансамблини тузиб, ўзбекча рақсларни намойиш қилмоқда.

— Бирдарлашган шаҳарлар мэрлари учрашуви ҳақида сўзлаб берсангиз?

— Бу биринчи учрашув бўлиб, ўзаро дўстона алоқаларни янада яхшиланишига хизмат қилади, деган умиддамиз. Бу борада катта тадбирлар ишлаб чиқиш кутилмоқда. Чунончи, мазкур учрашувнинг эмблемаси ҳақида ҳам илиқ сўз айтиш мумкин. Мамлакатингизда бу тадбир учун Бутуниттифоқ конкурсини ўтказиб, хайрли иш қилинди. Конкурсда киевлик рассом Доценко ўз плакати билан ғолиб бўлди. Унда икки буюк давлатнинг байроқлари ўзига хос рамзий ифодасини топган. Мен ёш рассом сифатида эмблема учун танланган ана шу расмни, умуман учрашувни ўтказиш ғоясини чин дилдан қувватлайман. Тошкент эса, мен учун қалбимга жо шаҳар бўлиб қолди.

А. ПЎЛАТОВ.

ЧИҚИНДИ ЧИҚИТГА ЧИҚМАЙДИ

Кўпгина саноат корхоналарида чиқиндилардан қутулиш мақсадида ишчи кучи ва транспорт харажатларини корхона ҳисобидан тўлаб, шаҳардан ташқарига олиб бориб ташлайдилар. Ваҳолонки, бундай чиқиндиларнинг турлари хилма-хил бўлиб, улар саноат корхоналаридан тонналаб чиқмоқда. Шу боис чиқинди хом ашё ресурсларидан фойдаланиш масаласи бугунги кунда шаҳримиздаги саноат корхоналари, ташкилотлари олдидаги муҳим муаммодир.

— Биз Ҳамза райони саноат корхоналари, ташкилотларидан чиқаётган чиқиндилардан фойдаланишнинг 1988—1995 ва 2000 йилларгача бўлган комплекс программасини ишлаб чиқдик, — дейди район ижроия комитети социал-иқтисодий бўлими мудири Т. Ткаченко. — Райнимизда юздан ортиқ корхоналар мавжуд. Улардан чиқаётган чиқинди турлари бўйича маълумотлар йиғиб жамлашнинг ўзи бўлмайди, албатта. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ва Тошкент область партия комитети қошидаги илмий марказнинг етакчи мутахассислари К. Иноғомов, Э. Эргашев, Р. Каримов ва Ж. Аҳмедовлар саноат корхоналари, ташкилотларидан статистик йўл билан жамланган маълумотларни кўриб чиқиб, бу хом ашёлар қайта ишланса, катта наф бериши мумкинлигини айтишди. Бу борада ҳозир Фанлар академиясига қарашли институтлар, конструкторлик бюролари, олий ўқув юртлари ва илмий-техника бирлашмалари иш олиб бормоқда.

Саноат корхоналари, ташкилотларнинг раҳбарлари бу йилдан бошлаб чиқинди, хом ашё ресурсларининг ҳисобини аниқ билган ҳолда Тошкент илмий маркази орқали илмий ташкилотлар ишлаб чиққан технологик жараёнлар рўйхатини кўриб, улар билан хўжалик шартномалари тузиш имкониятига эга бўладилар. Тўғри, саноат корхоналари маҳсулот ишлаб чиқаришда чиқадиган баъзи чиқинди турларини Финляндия, бошқа чет эл мамлакатларига сотишлари мумкин. Лекин бу муаммоларни республикамизда ҳал қила олсак, халқимизнинг ўсиб бораётган талабларини қондирган, қолаверса, шаҳардан ташқарида тоғ бўлиб уйилиб ётган чиқиндилардан халос бўлардик. Бу экология масаласини ҳал этишда, оқаётган сув ҳавзаларининг тозаланишига шароит яратади. Айни пайтда чиқинди уйимлари эгаллаб ётган майдонлар ўрнини боғ-роғлар, сабзавот-полиз экинлари экадиган жойга айлантириш имкониятига эга бўламиз.

Д. ЗОКИРОВА.

СПОРТ

ЧИМ ХОККЕЙ:

ЯККА ПЕШҚАДАМ

Аёллар олий лига командалари ўртасида Тошкент областининг «Политотдел» қизлари учрашувларни муваффақиятли ўтказиб, пешқадамлик қилишмоқда. Колхоз хоккейчилари ҳозирча ўн икки имкониятдан 10 та очко тўплаб, олдинда бормоқдалар. Улар навбатдаги учрашувни ўз майдонларида Бухоронинг «Технолог» коллективи билан ўтказиб (2:0, 2:1), мавқеларини мустаҳкамлашди. «Андижанка» хоккейчилари ҳам бўш келмасликка ҳаракат қилишмоқда. Бу команда Бокунинг «Связист» коллективини қабул қилди. Икки учрашувда дарвозалар дахлсиз қолди. «Андижанка» ҳисобидаги очколар 8 тага етди.

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

● СССР КУБОГИ. Биллур соврин учун ўтказилган ярим финал учрашувида Тбилиси динамочилари ўз майдонларида «Днепр» футболчиларига имкониятни [1:2] бой беришди. Шундай қилиб, 25 июнь куни ўтказиладиган финал учрашувида пойтахт торпедочилари билан днепрчилар учрашадиган бўлишди.

Муҳаррир
Ў. УСМОНОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

АНДИЖОН ПАХТАЧИЛИК ИНСТИТУТИ
1989—1990 ўқув йили учун
ҚУНДУЗГИ БЎЛИМНИНГ I КУРСИГА
ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Олим-агроном, ўсимликларни ҳимоя қилиш бўйича олим-агроном, инженер-мелиоратор, қишлоқ хўжалигини механизациялаш бўйича инженер-механик, мелиорация ишларини механизациялаш бўйича инженер-механик.

Институтга кирувчилар қуйидаги фанлардан имтиҳон топширадилар:

Агрономия ва ўсимликларни ҳимоя қилиш ихтисосларига — биология (оғзаки), химия (оғзаки), она тили ва адабиёт (иншо);

Гидромелиорация, қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва мелиорация ишларини механизациялаш ихтисосларига — математика (оғзаки), физика (оғзаки), она тили ва адабиёт (иншо).

Ўрта мактабни олтин (кумуш) медаль, ҳунар-техника билим юрти ёки ўрта махсус ўқув юртини имтиёзли диплом билан битирганлар мутахассислигига кўра қуйидаги фанлар бўйича кириш имтиҳонлари топширадилар: агрономия ва ўсимликларни ҳимоя қилиш ихтисослигига кирувчилар — **биология** (оғзаки), гидромелиорация ихтисослигига кирувчилар — **физика** (оғзаки), қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва мелиорация ишларини механизациялаш ихтисослигига кирувчилар — **математика** (оғзаки).

Имтиҳонни беш баҳога топширганлар кейинги кириш имтиҳонларидан озод қилинади; «тўрт» ёки «уч» баҳо олинган тақдирда қолган фанлардан ҳам имтиҳон топширадилар. Институтга қабул қилишда танлаган мутахассислиги бўйича ишлаётган ва ишлаб чиқаришдан стипендия тўлаш шарти билан ўқишга юборилганлар, ҳамда СССР Қуролли Кучларидан ўз хизматини ўтаб қайтганлар конкурсда имтиёзларга эга бўладилар.

Ариза институт ректори номига ёзилади. Унга қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: ўрта маълумоти ҳақида ҳужжат (асли), охирги иш ёки ўқиш жойидан характеристика, меҳнат дафтарчасидан кўчирма (ишлаётганлар учун), 6 дона фотосурат (бош кийимсиз, 3x4 см ҳажмда), медицина справкаси (086/У-форма), паспорт, ҳарбий билет (запасдаги ҳарбий хизматчилар учун) ёки ҳарбий рўйхатга олинганлик гувоҳномаси (чақириқ ёшидаги шахслар учун) шахсан кўрсатилади.

ҲУЖЖАТЛАР 25 ИЮНДАН 15 ИЮЛГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ, КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ ЭСА 16 ИЮЛДАН 1 АВГУСТГАЧА ЎТКАЗИЛАДИ.

Институт адреси: Андижон области, Андижон райони, Куйган-Ер қишлоғи.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети
ТОШКЕНТ ҲИСОБОТ-БУХГАЛТЕРЛИК ТЕХНИКУМИ
1989—1990 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Техникум Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетига қарашли корхоналар учун бухгалтерия ҳисоби, назорат ва хўжалик фаолиятини таҳлил қилиш, халқ хўжалик тармоқларида иқтисод ва планлаштириш мутахассисларини тайёрлайди.

Техникумнинг кундузги бўлимига 30 ёшгача бўлган ўрта ва тўлиқсиз ўрта (8 йиллик) маълумотга эга бўлганлар қабул қилинади.

Кундузги бўлимда ўқиш муддати ўрта маълумотлилар учун 1 йилу 10 ой, тўлиқсиз ўрта маълумотлилар учун 2 йилу 10 ой.

8-синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлар она тилидан (диктант), математикадан (оғзаки) кириш имтиҳонлари топширадилар.

10-синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлар она тили ва адабиётидан (иншо), математикадан (оғзаки), кириш имтиҳонлари топширадилар.

Имтиҳонлардан муваффақиятли ўтган, Совет Армиясида ҳарбий хизматни ўтаб келган, мутахассислиги бўйича икки йиллик иш стажига эга бўлганлар ва хўжалик йўлланмаси билан келган шахслар ўқишга конкурссиз қабул қилинади.

Кундузги бўлимга ариза ва ҳужжатлар 1 июндан 31 июлгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 15 июлдан 25 августгача ўтказилади.

Техникумнинг сиртқи бўлимига 10 синф ҳажмида маълумотли, ёшидан қатъий назар мутахассислик бўйича ишловчи ва камида икки йиллик меҳнат стажига эга бўлганлар қабул қилинади.

Сиртқи бўлимга ариза ва ҳужжатлар 10 августгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 10 июндан 30 августгача бир неча даврларга бўлиб ўтказилади.

Қабул комиссиясига қуйидаги ҳужжатлар топширилади: ариза, маълумоти ҳақида гувоҳнома ёки аттестатнинг асл нусхаси, соғлиги тўғрисидаги медицина справкаси (086/У форма), меҳнат дафтарчасидан кўчирма, ягона форма бўйича расмийлаштирилган йўлланма, 3x4 см. ҳажмидаги 4 дона фотосурат.

Кундузги бўлимдаги ўқувчиларга умумий тартибда стипендия берилади, ҳамма ўқувчилар ётоқхона билан таъминланади.

Техникум адреси: 700012, Тошкент шаҳри, Сергели-3, 49-уй (40, 58, 75, 98-автобуслар; 19-троллейбуснинг «Сергели-3» бекати).

Телефонлар: 57-26-98, 57-26-54.

Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги ҳузуридаги

КООПЕРАТИВ АХБОРОТ-ҲИСОБЛАШ МАРКАЗИ

шахсий ЭҲМ базасида АРМ (автоматлаштирилган ишчи ўринлари)лар учун математик таъминот ечимлари бўйича

ХИЗМАТ КЎРСАТАДИ

Ишланмалар буюртмачининг техникасида, шунингдек ҳисоблаш маркази техникаси ёрдамида бажарилиши мумкин.

Справкалар учун телефон: 34-75-12.

●

СССР Медицина фанлари академияси Бутуниттифоқ хирургия илмий марказининг ТОШКЕНТ ФИЛИАЛИ вакант вазифаларга

ҚОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

катта илмий ходимлар: ошқозон-ичак хирургияси бўлими, томирлар хирургияси бўлими.

Конкурс муддати — 27 майгача.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга жўнатилсин: 700107, Тошкент шаҳри, Фарҳод кўчаси, 10-уй.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 24/V да **Ўзбек хореография билим юртининг ҳисобот концерти** (19.00), 25/V да **Петр Биринчи**, 26/V да **Дон Кихот**.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети коллективи республика радиоси болалар ва ўсмирлар учун эшиттиришлар редакциясининг бош редактори Т. Халиловга онаси

Зуҳра ХАЛИЛОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-тадқиқот институти коллективи институтнинг агротехника бўлими мудири М. К. Собировга онаси

Тошбиби СОДИҚОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, пропаганда — 32-55-70, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70, совет қурилиши — 33-12-46, 32-57-20, 32-54-18, фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21, адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, халқаро ҳаёт — 32-54-14, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06, коммунистик ахлоқ — 32-54-29, фельетонлар — 32-54-27, иллюстрация — 32-57-22.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.
Газета офсет усулида, А—2 форматида босилади.